Jaargang 113. Vrijdag, 31 Maart 1854. No. 26.

GRONINGER COURANT.
ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

TE ZEGELEN 2 C.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

AANBESTEDING VAN STRAATKEIJEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, *bij Inschrijving* aan te besteden:

De LEVERING van ongeveer **100,000 vierkant gehakte STRAATKEIJEN**, uit de Steengroeven van *Quenast*, of andere in hoedanigheid en deugdzaamheid daarmede gelijk staande, vierkant groot op de kop 16 à 18 Duim, diep p. m. 18 Duim, het benedeneinde de voet 12 à 14 Duim vierkant; alles overeenkomstig het ter SECRETARIJ dezer GEMEENTE in te zien MONSTER.

De Voorwaarden van Aanbesteding zullen, van heden, ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, terwijl ook aldaar nadere inlichtingen zijn te bekomen.

De Inschrijvers moeten opgeven, in de Inschrijvingsbiljetten den naam, voornamen, hun beroep, de woonplaats van den Inschrijver, en den Prijs in schrijfletters, waarvoor de 1000 stuks Steenen, hier ter plaatse, te leveren, worden aangeboden; welke Biljetten, behoorlijk gesloten, en op de buitenzijde voorzien van: Inschrijvingsbiljet voor de levering van Straatkeijen, onder couvert, vrachtvrij, moeten aan den BURGEMEESTER van *Groningen*, met het MONSTER, vóór of uiterlijk op MAANDAG den 3den April 1854 aan het RAADHUIS moeten worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver, wiens Monster wordt goedgekeurd, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op DINGSDAG den 4den April 1854, des voormiddags te tien uur, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS.

GRONINGEN, 6 Maart 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *L. S.*

HERIJK.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze ter kennis van allen, die daarbij belang hebben, dat de **HERIJK der LENGTEMATEN en GEWIGTEN** in deze Gemeente zal plaats hebben:

voor de Ingezetenen, wonende in de roode letters R, S, T en U van den 27sten tot den 31sten Maart e.k.; en voor die in de letters V, W, X, Y en Z van den 3den tot den 7den April e.k.;

telkens van 9 tot 12 en van 2 tot 5 uur.

Wordende de belanghebbenden ten ernstigste gewaarschuwd om op de hierboven vastgestelde tijden hunne MATEN en GEWIGTEN ter *Herijk* aan te bieden, ten einde zich vrij te houden van de straffen, op hun verzuim ten deze bepaald bij Koninklijk besluit van den 30sten Maart 1827 (*Staatsblad* no. 13).

Wijders worden de belanghebbenden opmerkzaam gemaakt, om de MATEN, alvorens ter IJking te worden aangeboden, behoorlijk moeten worden *schoon gemaakt*.

GRONINGEN, 20 Februarij 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *L. S.*

SCHIETOEFENINGEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen ter kennis van de Ingezetenen, dat, volgens eene bij hen ingekomene missive van den Heer KOLONEL, GARNIZOENS-KOMMANDANT te *Groningen* van den 19den dezer, de **SCHIETOEFENINGEN** door de TROEPEN van het GARNIZOEN op **heden**, op de daartoe bestemde plaats, een' aanvang zullen nemen, en wel op **alle werkdagen**, van 's morgens zes uur af.

GRONINGEN, 20 Maart 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: VAN UILDRIKS, *L. S.*

RAADSVERGADERING,

Zaturdag den 1sten April 1854, des voormiddags te 11 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDSCH OOST-INDIË.

BATAVIA, 9 Februarij.

Bij gelegenheid, dat aan den 1sten luit. der genie *D. Maarschalk* eene waterpassing tusschen Batavia en Buitenzorg was opgedragen, werd door dien officier een plan ontworpen tot het aanleggen van eenen spoorweg tusschen beide genoemde plaatsen. De geprojecteerde baan, ter lengte van 54,678 el, volgt slechts voor een klein gedeelte den grooten postweg. Zij loopt grootendeels over onbebouwde gronden. De ontwerper acht een enkel spoor, ter wijdte van 1.5 el, voldoende, en vermeent, dat vier treinen daags, twee van beide plaatsen, toereikende zijn voor het vervoer der passagiers en goederen. Hij begroot de kosten, aan het aanleggen van den spoorweg verbonden, zoo zulks van gouvernementswege geschiedde, op ongeveer *f* 3,102,128, waarvan *f* 2,808,318 voor het aanleggen der baan, de gebouwen, enz., en *f* 223,810 voor het benoodigde materieel. Naar wij vernemen zou het gouvernement niet ongenegen zijn den aanleg en de exploitatie van zoodanigen spoorweg aan de particuliere industrie te willen overlaten, en van de ter zake handelende stukken inzage te doen verleenen aan belanghebbenden, die dit mogten verlangen.

Op den 28sten Januarij viel de, op het ter reede van Batavia liggende Nederlandsche koopvaardijschip *California*, kapt. *F. C. Jaski*, dienende ligt matroos *Jan Snijders*, oud 20 jaren en geboren te Veendam, buiten boord aan het schilderen bezig, in zee. Alle aangewende pogingen om hem te redden liepen vruchteloos af, en eerst den volgenden dag is het hoogst gelukkig zijn, bijna reeds half door de haaijen of andere verslonden lijk op te visschen.

RUSLAND. — TURKIJE.

Het verbod van uitvoer van granen uit Odessa, veroorzaakt aanmerkelijk gebrek te Konstantinopel. De Porte heeft onderscheidene maatregelen genomen om in de behoeften te voorzien, maar ook om de orde te handhaven. De posten waren versterkt. Deze voorzorgsmaatregelen schijnen gelukkig onnoodig te zijn geweest. De massa des volks wacht met vertrouwen en blijdschap de aankomst der Fransch-Engelsche troepen af, overtuigd dat hunne komst in den staat van zaken eene verandering zal brengen en hun lijden zal verligten.

Waarschijnlijk zal het berigt, dat het bankiershuis *Rothschildt* besloten heeft om gelden aan de Porte te verschaffen, in Konstantinopel een' buitengemeen gunstigen indruk te weeg brengen. Den 18den Maart was het geldgebrek aldaar tot eene ongewone hoogte gestegen, en waren bijkans al de hulpmiddelen der Turksche regering geheel uitgeput. Men vleide zich, dat Frankrijk en Engeland het hunne zouden aanwenden, ten einde in dezen toestand verandering te doen komen.

De pogingen, om de Porte te bewegen om zich nu reeds bij traktaat tot de emancipatie harer Christelijke onderdanen te verbinden, zijn niet gelukt. De Divan is van oordeel, dat het thans nog de tijd niet is om met dergelijken maatregel voor den dag te komen, en dat een zoodanig blijk van verdraagzaamheid welligt een' zeer ongunstigen indruk zoude maken op de Mahomedanen, die, in de tegenwoordige oogenblikken, nog in menigte uit Azië overkomen, om aan den strijd tegen de Russen deel te nemen. De Britsche gezant schijnt daar echter geen genoegen mede te nemen, en vordert waarborgen, dat de bedoelde emancipatie zal volgen.

Wijders is aan de Engelsche troepen te Malta bevel gezonden, om naar Konstantinopel te vertrekken. Het paleis van den voormaligen Russischen gezant aldaar, is voor lord *Raglan* gereclameerd; de Russen zijn nu geheel van het Turksche grondgebied verdreven; eene afdeeling van de gecombineerde vloot vertrekt naar Sulina, om honderde schepen, die, met graan geladen, door de Russen opgehouden worden, zoo noodig met geweld eene vrije vaart te verschaffen, en drie oorlogsschepen zijn naar de Grieksche wateren gezonden.

Perzië moet, volgens de jongste berigten uit dat land, bepaald geweigerd hebben Turkije aan te tasten, in weêrwil van de bedreigingen, waarmede Rusland den Shah wilde dwingen zijne partij te kiezen.

Volgens ontvangen tijdingen van het tooneel des oorlogs in de Donau-vorstendommen zijn de Russen in drie kolonnes den Donau overgetrokken. De telegraphische berigten uit Weenen melden, dat de overtogt der Russen over den Donau bij Ibraïla heeft plaats gehad, zonder dat zij eenigen wederstand hebben ontmoet; 48,000 man zijn op den Turkschen oever geland. De generaal *Lüders* ondersteunde bij Galatz deze beweging.

Voorts heeft prins *Gortschakoff* zich willen meester maken van de eilanden Tourtou Kaïs, doch de Turken wisten de schipbrug te vernielen, ten gevolge waarvan 2000 Russen het leven verloren.

Een brief uit Odessa van den 15den zegt, dat naar alle waarschijnlijkheid de oorlogsoperatiën ook spoedig een aanvang zullen nemen in Azië en wel in den omtrek van Kars. Groote massa's troepen worden uit Rusland derwaarts gevoerd.

Wat het Westen betreft, gelooft men niet, dat op zee, met name in de Oostzee, het begin van den strijd lang achterwege zal blijven. De *Siècle* wil stellig weten, dat den 22sten van Londen bevel is gezonden aan den admiraal *Napier*, om de vijandelijkheden zoo spoedig mogelijk te beginnen. Men gelooft dat deze vlootvoogd niet lang zal dralen, om aan dit bevel gehoor te geven, en dat hij niet zal wachten naar de komst van het Fransche eskader, onder den vice-admiraal *Parseval Deschênes*, die alle moeite aanwendt om nog bij tijds zich bij het Engelsche eskader in de Oostzee te voegen.

Men gelooft dat de eerste beslissende onderneming van den Engelschen vlootvoogd zal zijn de bemagtiging van het groote eiland Aland, hetwelk eene veilige toevlugt oplevert. Rusland heeft een vrij sterk garnizoen aldaar, maar de versterkingen zijn niet van dien aard, dat zij lang wederstand kunnen bieden aan het Engelsch geschut. Eenmaal in het bezit van dit eiland, kan men de Bothnische en Finsche Golven beheerschen.

Naar men verneemt, is het zoo goed als zeker, dat, zoo niet de geheele Engelsche vloot, ten minste de zware schepen door de Groote-Belt zullen varen, en niet door de Sond, alwaar slechts 24 à 26 voeten water staat, hetgeen minder is dan b. v. de *Duke of Wellington* noodig heeft.

Blijkens geloofwaardige berigten, zal de Russische krijgsmagt, die binnen weinige weken op de verschillende punten van het tooneel des oorlogs zaamgetrokken zal zijn, niet minder dan het cijfer van 755,000 (*zevenhonderd vijfenvijftig duizend*) man bedragen, aldus verdeeld: 150,000 in de Kaukasische streken en in die gewesten die in Azië den grens naar den kant van Turkije vormen; 35,000 in de Krim en te Sebastopol; 200,000 aan den Donau en in Bessarabië; 200,000 in het koningrijk Polen, Podolië, Wolhynië en Koerland; 120,000, met inbegrip der keizerlijke lijfwacht, in het gouvernement Petersburg en in Finland; 50,000 in de Oostzee-provinciën, Esthland en Lijfland. Het bijeenbrengen van zulke talrijke legerkorpsen kon geschieden zonder de bezettingen van de steden in het binnenste des rijks aanmerkelijk te verminderen. De jongste ligtingen hebben minstens 200,000 man geleverd, waarbij moeten worden gevoegd 150,000 man reserve-troepen, die weder in dienst zijn gesteld, en bestaande uit militairen die reeds 10 of 15 jaren gediend hebben, mannen in vermoeijenissen gehard en in de kracht huns levens; de jongste zijn 28, de oudste 55 en de meeste 45 jaren oud. In geval van noodzakelijkheid, zou die wapening de krachten van het rijk niet hebben uitgeput, en zou men in de ligting der ongeregelde troepen en vooral in de Donsche kozakken ruime aanvulling vinden. Men zegt dat *Homoutoff*, de hetman der kozakken, een rapport aan den Keizer heeft ingediend, waarin hij berigt dat al de Donsche kozakken den strijd vurig verlangen en slechts op bevel tot uittrekken wachten; zij willen gaan waarheen de Keizer hen wil zenden; zij zijn 200,000 man sterk, die zich op eigen kosten hebben uitgerust en gewapend.

Overigens zijn de Petersburgsche dagbladen gevuld met orde-verleeningen aan *de helden van Sinope* en met berigten over de inspectie-reizen des Keizers en der prinsen aan de kustplaatsen. Van uit Petersburg en van Kronstadt, uit geschutgieterijen en arsenalen wordt onophoudelijk krijgsmateriëel, proviand, enz. vervoerd. Russische generaals reizen heen en weer. De generaal *v. Berg*, de opperbevelhebber van Esthland, is te Petersburg aangekomen, maar is daarop weder naar Reval vertrokken. In deze oorlogshaven zal den 27sten al de derwaarts bestemde reserve der vloot vereenigd zijn. Derwaarts zijn ook de generaals baron *von Wrangel* en *von Owander* vertrokken. De Russen kunnen nog niet vooruitzien, waar en hoe de Engelsche vloot in de Oostzee zal opereren. Van de uit graniet gebouwde vesting Kroonstadt, de sleutel van Petersburg, hopen de Russen, dat zij de proef tegen de Engelsche kogels zal kunnen uitstaan, zijnde deze stad alsmede de oevers van de Newa tot naar Petersburg, zoo versterkt, dat men dezelve voor onneembaar houdt, in weêrwil dat het vaarwater daar diep genoeg voor oorlogsschepen is. Daarentegen zullen Helsingfors en Reval spoedig genomen zijn.

Desniettegenstaande is Kroonstad slechts met het noodige materiëel voorzien, opdat bij eene mogelijke gebeurtenis het verlies niet te groot zoude zijn. De Engelsche vloot moet in allen geval het kruisvuur van verscheidene met kustbatterijen en bomgeschut beplante eilanden doorstaan, voor dat zij de vesting kan naderen. De Scheeren aan de Finsche kusten worden door de Russen insgelijks voor onteegankelijk gehouden.

Tusschen Riga, Reval en Petersburg is thans eene uiterst bespoedigde estafettendienst georganiseerd.

— De commissie, welke den toestand van de korvet *Navarino* onderzocht, en belist had, dat dit vaartuig ('t welk laatstelijk te Vlissingen onbruikbaar is bevonden) in staat was om zee te bouwen, is deswege ernstig teregt gewezen.

(*Laatste berigten.*) Het is thans officiëel, dat de Russen den 23sten dezer den Donau gepasseerd zijn, in twee kolonnes onder generaal *Luders*, bij Galatz, zonder tegenstand van de zijde der Turken, en onder generaal *Gortchakoff* bij Braila, onder het vuur des vijands, doch met een onbeduidend verlies.

De bijzonderheid, dat de Russen geen tegenstand ontmoet hebben, baart verwondering en doet vermoeden, dat het terugtrekken der Turken welligt een krijgslist is, daar zij op een aanval voorbereid waren, zoo als *Omer*-pacha werkelijk naar Konstantinopel geschreven heeft.

Indien derhalve de overtogt des Donaus bij Matchin niet verdedigd is, is de reden daarvan vermoedelijk, dat het in het plan des Turkschen opperbevelhebbers lag, den vijand op die plaats aan den regteroever des Donau's zich te laten vestigen.

Men maakt ook de opmerking, dat de Russen, aan den beneden-Donau hun overtogt bewerkstelligende, minder aanstoot geven aan Oostenrijk, dan indien zij dit hooger op gedaan hadden bij aan Turkije grenzende Oostenr. provinciën. Hoe het zij, men kan het gewigt van dezen overtogt niet miskennen, daar de Russen, zoo als het schijnt, iets belangrijks willen volbrengen voor de komst van het Engelsch-Fransche expeditie-leger.

— De *Oest. Corr.* meldt, dat de zending van den luit.-kol. *v. Manteuffel* te Weenen het zenden van den baron *Hess* naar Berlijn heeft te weeg gebragt, en meent te mogen hopen, dat er eene volledige overeenkomst tusschen Oostenrijk en Pruissen zal tot stand komen betreffende beider houding bij de ophanden zijnde gebeurtenissen.

ITALIË.

Een moordenaar heeft den 26sten Maart, des namiddags te 5 uur, getracht den hertog van Parma om het leven te brengen. De hertog heeft eene zeer ernstige wonde in den onderbuik gekregen, en verkeerde dadelijk in groot gevaar. De misdadiger, die ontsnapt is, heeft met een tweesnijdend mes, volgens anderen met een ponjaard, zijne euveldaad volbragt.

De hertog is dan ook den 27sten des avonds aan de gevolgen zijner wonde bezweken. De moordenaar is nog altijd onbekend.

Bij de minderjarigheid van den troonopvolger, zullen niet onwaarschijnlijk verwikkelingen dien kleinen staat beroeren.

(De moord werd gepleegd op de publieke straat. De moordenaar is tot dusverre nog onbekend, en hoewel zeer veel personen zijn in hechtenis genomen, heeft men het spoor van den misdadiger niet kunnen ontdekken).

— Uit Napels wordt aan de Turijnschen *Parlamento* geschreven, dat twee officieren van het gevolg van prins *Frederik Willem van Pruissen* nabij die stad door roovers werden aangehouden, die hun hunne horlogiën en 80 Napoleons ontnamen, en dat, toen later vier der schuldigen waren gevat, het bleek dat deze behoorden tot eene veiligheids-patrouille, die de officieren eenige oogenblikken vóór het gebeurde op hunnen weg hadden ontmoet.

DUITSCHLAND.

De heer *von Bismark* is van Berlijn naar Hannover vertrokken, naar men meent, met het doel om de kleinere Duitsche Staten tot het onzijdigheidsverbond tusschen Oostenrijk en Pruissen te doen toetreden.

— De Engelsche gezant te Berlijn heeft dezer dagen van zijne regering den uitdrukkelijken last gekregen, met de meest mogelijke naauwkeurigheid verslag te geven aangaande de staatkundige meeningen in die stad met betrekking tot de Oostersche kwestie, aangezien het Engelsche kabinet er thans belang bij heeft de naauwkeurigste berigten omtrent de gezindheid der Duitsche landen en hoven in te winnen.

— Een bankier te Berlijn is voornemens voor *Mozes Mendelssohn* een gedenkteeken op te rigten.

— Onder de benaming van *optische litho typographie*, heeft de heer *Robert Huser*, te Berlijn, eene nieuwe uitvinding gedaan, welke, door de belangrijke resultaten waartoe zij leidt, zoowel als door de veelvuldigheid harer toepassingen, algemeen de aandacht trekt. Zij bestaat namelijk in eene nieuwe wijze, om geschreven, gedrukte of gegraveerde stukken over te brengen en terug te geven, en wel nog juister dan dit door middel der *photographie* wordt verrigt. De uitvinder had aan de Pruissische regering eenige afdrukken aangeboden van verschillende platen door middel van zijn systema. Hij werd daarop bij den minister ontboden, die den directeur voor koophandel en nijverheid last gaf, de wijze van bewerking van den heer *Huser* gade te slaan, en zich te overtuigen van de snelheid en zekerheid zijner operatiën. Te dien einde werden aan genoemden heer te hand gesteld zes stukken van zeer verschillende soort, om die na te maken; het waren: 1) een blad van een boek ten jare 1565 gedrukt; 2) eene houtsnede uit hetzelfde werk; 3) eene miniatuur op parkement; 4) een geschreven stuk met Hoogduitsche letters; 5) een Fransche brief, zeer klein en naauwelijks leesbaar geschreven; 6) eene groote lithographie, in de manier van zwarte kunst. Er werden 500 exempl van ieder dezer platen in zulk een kort tijdsbestek geleverd, dat de tijd voor het vervaardigen van elk slechts eenige minuten bedroeg. De nabootsing was volmaakt, en ter naauwernood kon men bij het naauwkeurigst onderzoek de kopijen van de originelen onderscheiden.

Door middel dezer bewerking kan men elk drukwerk, schrift, gravure, schilderwerk, lithographie, enz. oogenblikkelijk overbrengen op een' daarvoor bereiden steen, zonder dat men daarbij het origineel aanraakt, en zonder dat dit daarbij op eenige wijze beschadigd kan worden; van eene aldus vervaardigde kopij kan men een onbepaald getal afdrukken trekken, welke alle even fraai zijn. Het overbrengen eener teekening of van een drukwerk op den steen geschiedt met eene verrassende snelheid en is weinig kostbaar; de kopijen, welke men op die wijze verkrijgt, kosten minder dan de gewone drukwerken.

Door de commissie, welke deze verwonderenswaardige uitvinding heeft onderzocht, is deswege een rapport aan den Koning uitgebragt. De uitvinder is bereid, zijn geheim voor eene som van 150,000 fr. aan het gouvernement te openbaren. De onderhandelingen daarover waren nog niet afgeloopen.

DENEMARKEN.

De Deensche rijksdag is den 24sten gesloten. Voor dat hij niteen ging, heeft hij het budget voor 1854—1855 aangenomen. Sommige leden echter verklaarden, dat zij voor het budget stemden, omdat zij eene afstemming in de tegenwoordige tijdsomstandigheden als onstaatkundig beschouwden, maar dat men hunne goedkeuring niet moest beschouwen als een votum van vertrouwen in het kabinet. De afgevaardigde *Monrad* drukte zijne hoop uit, dat het adres aan den Koning niet zonder gevolg zou blijven en dat Denemarken vóór den herfst andere ministers zou hebben.

Eene depêche, den 27sten Maart te 9½ uur uit Nyborg verzonden, meldt dat de Engelsche vloot, onder bevel van den admiraal *Napier*, en 23 schepen sterk, onder het lossen van salutschoten, aldaar is voorbij gestevend, koers zettende naar Kiel.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 26 Maart.

De regering heeft besloten de naar het Oosten bestemde kavallerie, liever dan haar aan den onstuimigen Oceaan te wagen, door Frankrijk te zenden, zullende zij verder van Marseille met stoomvaartuigen naar de plaats van bestemming worden overgevoerd. Bij voortduring wordt voetvolk en artillerie naar het Oosten ingescheept. Donderdag in den laten avond is de stoomboot *Gorgon* met depêches voor admiraal *Napier*, benevens verscheidene kisten met Colts revolvers, van Spithead vertrokken. Ook verscheidene oorlogschepen zijn naar de Oostzee onder zeil gegaan.

— Een der opmerkelijke verschijnselen dezer eeuw is, dat men in vredestijd zich evenveel bijna laat gelegen liggen aan de verbetering der wapenen als bij den oorlog zelf. Teregt zegt men, dat men in den vrede zich moet gereed houden, om door den oorlog niet onvoorbereid te worden overrast. Van daar heeft men achtereenvolgens in de laatste tijden de invoering gezien van percussie-geweren, van karabijnen van *Minié* en laatstelijk van de zundnadel-geweren. Eene der nieuwste uitvindingen evenwel is het revolver-pistool van kolonel *Colt*. Het is een der belangrijkste middelen, die ooit zijn uitgedacht om den mensch gevaren te doen trotseren, en kan men tot afwering van den oorlog geraken, door dien zoo verschrikkelijk mogelijk te maken, dan heeft zeker ook kolonel *Colt* medegewerkt om het vredes-stelsel te doen veld winnen.

In 1829 begon kolonel *Colt* zijne proeven, om de N. Amerikanen in de gelegenheid te stellen tegen de Indianen te kampen, die meerendeels in massa's vallen op kleine troepenbenden, bij poogde vuurwapenen te maken met ronddraaijende loopen. Hij wist niet, dat men in Europa sinds lang hetzelfde had getracht. Een bezoek van Europa in 1835 overtuigde hem er van, en gaf hem tevens gelegenheid te zien, hoe men reeds moeijelijkheden had overwonnen, waarvoor hij nog middelen zocht. Zijn geest vond er gelegenheid door op nieuw voort te streven, en ofschoon zijne proefstukken ter goedkeuring aan het *Ordnace-bureau* te Washington aangeboden, niet aan de verwachting beantwoordden, ging hij voort, en bragt eindelijk in 1850 zijne uitvinding tot volmaaktheid.

Van dat oogenblik af ondersteunde de N. Am. regering den uitvinder ten volle. In den Mexikaanschen oorlog door de N. Am. dragonders gebezigd, bleek het, dat de revolver-pistolen ten volle aan het doel beantwoordden; de generaals *Harvey*, *Taylor*, *Twigg*, *Quitman*, *Shields*, *Pierce*, enz. gaven de beste getuigenissen en beweerden, dat 100 ruiters met revolver-pistolen bestand zouden zijn tegen 300 gewoon gewapende ruiters. De staats-secretaris bestelde toen dadelijk 4,000 stuks dier pistolen, en liet ze uitdeelen aan officieren en ruiterij, ook zonder toestemming van het congres.

Van toen af was het verbruik verzekerd; de Engelsche soldaten aan de Kaap verzochten om de nieuwe wapenen en weldra werden ze door de geheele wereld heen door alle reizenden gevraagd en aangeschaft.

De uitvinder heeft zich toen genoopt gezien, behalve de fabrijk die hij in Amerika bezit, eene uitgebreide fabrijk ook aan de boorden van de Theems daar te stellen. Die fabrijk is thans in volle werking; ze levert de revolverpistolen in massa aan geheel Europa, en indien de staten zich de kosten kunnen getroosten, daarvoor benoodigd, dan zullen weldra de ruiterij en de marine met deze pistolen worden voorzien, die aan elken man en 6- à 10-dubbele magt geven. — Men heeft reeds revolver-pistolen met 18 loopen.

— Volgens eene door het dagblad van Durham medegedeelde opgaaf, bedragen de opbrengsten der steenkolen-mijnen in Engeland thans jaarlijks de verbazend groote hoeveelheid van 37 millioen tonnen. De waarde van dit voortbrengsel, als het uit de mijnen op de oppervlakte ter aarde gebragt is, bedraagt nagenoeg 10 mill. p. st.; maar als dit product op de plaats zijner bestemming is aangekomen, heeft het, met inbegrip der kosten van transport en andere ongelden, eene waarde van zeker niet minder dan 20 mill. p. st. Het kapitaal, hetwelk in den steenkolenhandel gebezigd wordt, bedraagt meer dan 10 millioen p. st.

Omstreeks 400 ijzer-smelterijen van Groot-Brittanje verbruiken jaarlijks 10 mill. tonnen steenkolen en 7 mill. tonnen ijzererts, om 2,500,000 tonnen ijzer, ter waarde van meer dan 8 mill. p. st. voort te brengen. Alleen voor de behoefte van Londen, in de fabrijken en woningen, worden jaarlijks 3,600,000 tonnen steenkolen gevorderd. In 1850 werden door de kustvaarders meer dan 9,360,000 tonnen naar onderscheidene havens van het Vereenigd-Koningrijk vervoerd en werden 3,350,000 tonnen naar andere landen en naar de Britsche koloniën uitgevoerd. Omstreeks 120,000 personen worden aanhoudend gebezigd voor het halen der steenkolen uit de mijnen; op sommige plaatsen zijn meer menschen onder den grond, dan op den aardbodem werkzaam.

De steenkoolbeddingen beslaan op de Britsche eilanden eene oppervlakte van 12,000 vierkante mijlen, en de opbrengst is jaarlijks 37 mill. tonnen; in België 250 mijlen, en de jaarl. opbrengst 5 mill. t.; in Frankrijk 2000 mijlen, en 4,150,000 tonnen; in de Ver.-Staten van N.-Amerika 113,000 en 4 mill. t.; in Pruissen 2,200 mijlen, en 3,500,000 t.; in Spanje 4,000 mijlen en 550,000 ton; in Britsch-Noord-Amerika 180,000 mijlen, doch is de opbrengst niet bekend.

— Kapit. *Ericsson*, wiens dood in den beginne des winters werd gemeld, leeft niet alleen, maar heeft bekend doen maken, dat hij aan zijne calorische machine nieuwe verbeteringen heeft aangebragt. De praktische moeijelijkheden, die zich vroeger nog voordeden, zijn weggenomen. De uitgebreidheid der machine is zeer verminderd; door het gebruik van gecondenseerde lucht als beweegkracht, in plaats van de gewone lucht, wint men zeer in vermogen. Door nieuwe openbare proeven meent de uitvinder het publiek weldra te overtuigen van de waarde zijner uitvinding.

Van den 27sten. In de beide Huizen is heden eene koninklijke boodschap ingekomen, houdende mededeeling dat de oorlog aan Rusland was verklaard. De Kamers hebben besloten, dat zij zich onverwijld bezig zouden houden met het te geven antwoord.

— Op het door den lord-mayor van Londen gegeven banket, heeft graaf *Aberdeen* verklaard, dat de *vrede* het hoofddoel was, en ofschoon de oorlog met kracht en ernst zal worden gevoerd, alsnog het besluit vaststaat, om zoo spoedig mogelijk een einde aan den krijg te maken op eene wijze, die bestaanbaar is met de nationale eer van Groot-Brittanje.

— Het gerucht loopt, dat de graaf *van Aberdeen* zal aftreden.

— Volgens den Londenschen *Economist*, zal Noord-Amerika bij gestremden aanvoer van graan uit de Oost- en Zwarte zeeën, zulk eene onuitputtelijke massa koren en meel naar Europa kunnen voeren, dat er geen vrees behoeft te bestaan noch voor schaarschte noch voor buitengewoon hooge prijzen.

Van den 29sten. Het officiële dagblad bevat eene koninklijke proclamatie, houdende verklaring van den oorlog aan Rusland en de bevelen der regering tot het nemen van represailles.

— De beambten van het tolkantoor hebben Zaturdag op de Theems een schip in beslag genomen, hetwelk met eene lading salpeter en zwavel naar Rusland was bestemd.

— Men heeft hier berigten van onze Oostzee-vloot ontvangen, meldende, dat zij vooreerst gedeeltelijk te Elseneur Koppenhage en Kiel zal gestationeerd blijven. Het stoomschip *Miranda* is de Oostzee ingevaren, doch ontmoette nog overal drijfijs. De admiraal *Napier* was niet bij den Koning kunnen toegelaten worden, omdat de ministers Z. M. niet wel genoeg daartoe oordeelden.

— Er zijn hier berigten aangekomen uit New-York van den 16den dezer. De president der Vereenigde Staten heeft aan het congres eene boodschap gezonden, waarbij verklaard wordt, dat dadelijk schadeloosstelling van Spanje wordt geëischt, voor het in beslag nemen der stoomboot *Black Warrior*, op het eiland Cuba!

Met dezelfde gelegenheid is het berigt ontvangen, dat te Acapulco een ontzaggelijke opstand is uitgebroken, aan welks hoofd de generaal *Alvarez* stond.

Granen en meel waren dalende.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Maart.

De zaak van den graaf *de Montalembert* houdt nog altijd de aandacht gespannen. De Keizer heeft de ondervoorzitters der wetgevende vergadering bij zich ontboden en verklaard, dat alle pogingen ter bewerking eener transactie nutteloos zouden zijn.

— De regering heeft 10,000,000 francs in goud ter beschikking van de Porte gesteld, als voorschot op de door haar met het huis *Rothschild* gesloten leening.

— De *Moniteur* meldt, dat vervolgingen zijn ingesteld tegen eene brochure die nog al gerucht heeft gemaakt, hoewel zij reeds vóór hare uitgave werd in beslag genomen; deze brochure voert ten titel: *Herziening van de kaart van Europa*.

Van den 28sten. De *Moniteur* behelst heden een keizerlijk besluit, waarbij aan de Russische schepen zes weken gelaten wordt om zich uit de Fransche havens te verwijderen. In den toestand der Russen zelven wordt geen verandering gebragt; zij kunnen in Frankrijk gevestigd blijven.

— De min. *Fould* heeft aan het Wetg. Ligchaam eene boodschap des Keizers voorgelezen, waarin wordt kennis gegeven, dat de jongste besluiten van het Petersb. kabinet Rusland in staat van oorlog hebben gebragt, waarvan de geheele verantwoordelijkheid op den Russischen Keizer drukt. Deze mededeeling werd met algemeene en luide toejuichingen ontvangen. De voorzitter verklaarde, dat de Keizer op de algemeene medewerking en ondersteuning van Frankrijk kon rekenen.

De boodschap des Keizers aan de Kamer van Afgevaardigden wordt voorafgegaan door eene verklaring, die op het volgende nederkomt: „Engeland en Frankrijk hadden aan Rusland verklaard, dat de geschillen met Turkije moesten worden teruggebragt op een terrein van zuiver diplomatieken aard en dat de ontruiming der Donau-Vorstendommen binnen een te stellen termijn moest hebben plaats gehad; eene weigering of het bewaren van stilzwijgen van de zijde van Rusland, zou als eene oorlogsverklaring beschouwd worden."

BELGIE.

BRUSSEL, 26 Maart.

Eergisteren heeft de kamer met bijna algemeene stemmen, na langdurige discussiën, een wetsontwerp verworpen tot het verleenen van een krediet van 37,400 fr. aan het depart. van oorlog, om tot schadeloosstelling te dienen voor de bewoners der omstreken van Antwerpen, die in 1832 tijdens het beleg van de citadel dier stad door Fransche troepen zijn benadeeld geworden.

— De graaf *de Montalembert* zal Frankrijk verlaten en zich met der woon te Bergen in Henegouwen vestigen, waar hij vele bloedverwanten heeft.

ANTWERPEN, 27 Maart.

De afdeeling van Vlaamsche letterkunde van den *Cerkel*, zal op Maandag den 3den April, om 8 uur 's avonds, in de groote zaal der *Cité*, eene zitting houden, waarin door den weledelen heer *Opzoomer*, doctor in de letteren en regten, en hoogleeraar in de wijsbegeerte bij de hoogeschool te Utrecht, het woord zal gevoerd werden over *het doel der kunst*.

De uitstekende plaats, welke de heer *Opzoomer*, door zijne treffende welsprekendheid en geleerdheid, onder de Nederlandsche redenaars bekleedt, is een genoegzame waarborg voor den bijval, die hem te wachten staat bij onze taalminnende stadgenooten.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 27 Maart.

Naar men verneemt, zal Z. M. zich morgen voor eenigen tijd naar het Loo begeven.

— Men verneemt dat de generaal *Fagel*, gewezen buitengewoon gezant van het Nederl. hof bij dat van Frankrijk, niet naar Nederland zal terugkeeren, maar te Parijs zijn verblijf zal houden.

— Naar men verneemt, is door Z. Exc. den minister van oorlog, namens Z. M. den Koning, de groote gouden medaille uitgeloofd aan den artillerie-officier, die, vóór den 1sten Jan. 1856, de beste memorie over de raketten of congrevische vuurpijlen zal hebben ingediend.

— Men leest in eene correspondentie van de *Indépendance Belge*:

Het vertrek der voorhoede van het Oostersche leger te Marseille, heeft tot een voorval aanleiding gegeven, dat misschien niet genoeg is opgemerkt geworden. Terwijl de Fransche stoomschepen stookten om zee te kiezen, hadden de Engelsche, Nederlandsche, Zweedsche en Deensche koopvaardijschepen al hunne vlaggen geheschen, gelijk een nieuwsblad zegt, ten teeken van vreugd en eerbetoon. Van de zijde der Engelschen, waarvan de vlag tot de expeditie behoort, had die demonstratie niets buitengewoons; wat de onzijdige natiën betreft, dat is iets anders, en men ziet in de uiterlijke manifestatie van de koopvaardijkapiteins, het bewijs hunner heerschende denkwijze.

Men heeft te gelijker tijd opgemerkt het vriendschappelijk banket door onze zeeofficiers aan den staf der twee Nederlandsche schepen gegeven, die in de haven van Toulon zijn aangekomen. De antwoorden van den admiraal *Bouricius* en zijne officieren zijn de uitdrukking geweest der vriendschappelijkste gevoelens. De tijd der *de Ruijters* en *Tromps* is verre van hen, die de Fransche en Nederlandsche officieren aan hetzelfde feestmaal zien. En als de Engelschen zich verzoenen en met onze scheepsmagt zich vereenigen, dan moet men, gelijk *Napoleon*, het woord *onmogelijk* uit het woordenboek schrappen. Hopen wij overigens, dat die gezindheid der mindere zeemogendheden, om zich rondom Frankrijk te scharen, meer en meer zal aangemoedigd worden; 't is niet slechts in het belang van ons land, maar ook in dat van Engeland, dat elk overwigt zijn evenwigt hebbe, en dat het evenwigt der magt evenmin ter zee als te land verbroken worde.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz. in 't Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 26 Maart, kapit. *Schaap* Frederik, v. Sunderland. — Te Texel den 27 Maart, *Gruppelaar* Niesina en *Pluktje* Tetsia, beide v. Newcastle; den 28sten *Schuur* Jonkvr. Elisabeth, v. Drobach. — Te Helvoet den 26 Maart, *Valk* Vrouw Alida, v. Lissabon; *Hazewinkel* Meika, v. Triest. — Te Brielle den 26 Maart, *van der Wal* Alida, v. Cadix. — Te Gend den 25 Maart, *Legger* Geertina, v. Lubeck. — Te Batavia voor den 9 Febr., *Doornbos Borchers* Adolf van Nassau, v. Sydney; *Hazewinkel* Adm. Piet Hein en *Smit* Dorothea Henriette, beide v. Melbouroug. — Te Algiers den 14 Maart, *Scholtens* Catharina, v. Newcastle. — Te Gibraltar den 14 Maart, *van Calker* Christina Jacoba, van Hamburg. — Te St. Ubes den 16 Maart, *Wever* Henriette, v. Lissabon. — Te Porto den 12 Maart, *Ketelaar* Hazard, v. Lissabon. — Te Rouaan den 12 Maart, *Boiten* Catharina Maria, v. Hamburg. — Te Grangemouth den 24 Maart, *Douwes* Clasina Maria, v. Tonningen. — Te North Shields den 24 Maart, *Korfker* Anna Maria, v. Amsterdam. — Te Hamburg den 24 Maart, *Scholtens* Vrouw Mettina en den 25sten *Kleijn* Pieterdina Marchina, beide v. Amsterdam. — Te Koppenhage den 22 Maart, *Pronk* Gesina Pronk, v. Amsterdam. — Te Straalsund den 21 Maart, *Mellema* Zeldenrust, v. Flensburg. — Te Pillau den 23 Maart, *Feijes* Jonge Klaas en *Duintjer* Ankjen Gerkelina, beide v. Amsterdam; *Smits* Elisabeth van Leiden, v. Rotterdam; *van der W*[illegible] Jeltina en *Scherpbier* Frouwkje, beide v. Londen; den 24sten *van Sluis* Annegina, v. Antwerpen; *Oorburg* Hendrika Ellida, v. Newcastle; den 25sten *Prins* Odelia Maria, v. Londen; *Hazewinkel* Roelfina Kuiper, v. Rouan; *Reinders* Jacoba Gezina, v. Newcastle; *van Sluis* Tjakkina, v. Groningen. — Te Memel den 22 Maart, *Legger* Termonde, v. Libau; den 23sten *Mulder* Harmonie, v. Amsterdam. — Te Libau den 14 Maart, *de Jonge* Fennegina Arentina, v. Rotterdam; *Lever* Catharina Elisabeth, v. Kiel.

Binnengekomen te Texel den 29 Maart, kapit. *Giezen* Jufvrouw Hillegonda, v. Newcastle. — In het Vlie den 27 Maart, *Cappen* Neptunus, v. Newcastle. — Te Liverpool den 26 Maart, *Wegener* Vr. Martha en *Klein* Magdalena, beide v. Amsterdam; *Smit* Arendina en *de Jonge* de Weldaad, beide v. Newry. — Te Cadix den 16 Maart, *Klein* Urania, v. Lissabon. — Te Malaga den 14 Maart, *Albers* Gezina Helena, v. Newcastle.

Vertrokken van Amsterdam den 25 Maart, kapit. *Leeuwe* Hendrika Jantina, n. Triest; den 26sten *Potjer* Geertruida Jacoba, n. Sables; den 27sten *Kolk* de Jonge Bolt, n. Londen; *Visser* Trijntje, n. Koningsbergen; *Vlas* Hendrika, n. Hamburg; *Konter* de Jonge Brechtus, op avontuur; *Eefting* Hermanna, n. Napels; *Stenger* Anna Margaretha Adriana, n. Genua; *de Jong* Johanna Maria, n. Liverpool; *Broekema* Ida Hillechiena, n. Goole; den 28sten *Timmer* Koophandel en Zeevaart, n. Dantzig; *Jonker* Sieberlina, n. Hamburg. — Van Texel den 27 Maart, *Hilbrands* Anna, n. Suriname; *Sanders* Graaf van Nassau, n. Londen. — Van Helvoet den 27 Maart, *Jonker* Maria Elizabeth, n. Liverpool. — Van Maassluis den 27 Maart, *Jager* Zwaantje Elisabeth, n. Bristol. — Van Livorno den 17 Maart, *Smit* Anna Jantina, n. Amsterdam. — Van Cadix den 10 Maart, *Hazewinkel* Sjouke Alida, n. Galatz. — Van Bordeaux den 24 Maart, *Nepperus* Elisabeth, n. Tonsberg. — Van Roijan den 20 Maart, *Visser* Catharina Maria, n. Rotterdam; *Steffens* Johannes, n. Koppenhage. — Van Falmouth den 24 Maart, *Wilkens* Drie Gebroeders, n. Londen. — Van Hamburg den 24 Maart, *Koning* Johanna Marchina, n. Memel; den 27sten *Koens* Jonge Rudolf, n. Bremen.

Vertrokken van Texel den 28 Maart, kapit. *Stasse* op Hoop van Zegen, v. Hull n. Tonningen. — Van Antwerpen den 28 Maart, *Stratingh* Jantina, n. Riga; *Potjer* Titia, n. Londen; *Schuur* Agatha, n. Memel; *de Jonge* Gezina Jantina, n. Rostock. — Van Hull den 25 Maart, *Oldenburger* Gustaaf, n. Memel. — Van Aberdeen den 24 Maart, *Koster* Margaretha, n. Aberdour. — Van Banjoewangie den 15 Jan., *Hazewinkel* Bernhard Hertog van Saksen Weimar, n. Rotterdam.

Zeilklaar te St. Ubes den 10 Maart, kapit. *Mulder* Drie Gezusters, n. de Oostzee. — Te Londen den 24 Maart, *de Winter* Margaretha, n. Gothenburg. — Te Liverpool den 24 Maart, *Lever* Albert, n. Rotterdam. — Te Newcastle den 24 Maart, *Koning* Zeldenrust, n. Zwolle; *Cappen* Neptunus, n. Harlingen; *Bakker* Vrouw Geertje, n. Bordeaux; *Lohman* Roelfina Gerardina, n. Koningsbergen; *Potjewijd* Vrede, n. Stettin; *Brugma* Nina Burhoven, n. Udewalla; *Visser* Anna Sophia, n. Tonningen.

Zeilklaar te Londen den 25 Maart, kapit. *Zoeler* Catharina, naar Amsterdam; *Joosten* Vrouw Hillegina, naar Elseneur.

ZOUTKAMP, 29 Maart. Men zegt dat achter Kloosterburen in de Lauwerzee een schooner in de vorige week gestrand is, de ekwipage was aldaar aangekomen. — Te Pieterburen waren luiken bij den dijk gevonden.

OOSTMAHORN, 26 Maart. Ter reede gearriveerd den 21 Maart, kapit. *Faber* Henderika Catharina, v. Kiel en den 22sten *Faber* de Twee Vrienden, v. Larwig, beide n. Dokkum.

Vertrokken den 23 Maart, kapit. *Kuiper* de Twee Gebroeders en den 26sten *Sieverts* Jantina, beide n. Hamburg, *Folkerts* de Vrouw Sara, n. Bremen, alle 3 v. Amsterdam.

Zeilklaar den 26 Maart, kapit. *Bakker* de Vriendschap, v. Groningen op avontuur.

Schipper *J. L. Dubbelinga* rapporteert, dat in het N.O. van Schiermonnikoog een kof op strand zit, in den nacht van den 24sten op den 25sten aldaar gekomen, alsmede dat er een flesch op het eiland is aangekomen, inhoudende een brief in het Duitsch geschreven. Overigens niets zekers.

DELFZIJL, 29 Maart. Binnengekomen den 26 Maart, kapit. *Pot* Joannes, *Lodewijks* Sophia Arendina en *Oetzes* de Hoop, alle 3 v. Emden; *Pronk* Geertruida, v. Jemgum; *Bolmeijer* Uit Vriendschap, v. Leer; den 27sten *Muller* de Vrouw Anna, v. Norden; *Beelens* Vriendschap, v. Amsterdam n. Hamburg, als bijlegger; den 28sten *Postma* Magrietha en *Pronk* Harmanna, beide v. Leer; *Nanninga* Klazina, v. Larwich; *Dijkstra* de Drie Gezusters, v. Osterriecer.

Vertrokken den 26 Maart, kapit. *Oosterhuis* de Vr. Janna, n. Neuhaus; *Katt* Magaretha, n. Emden; *Fisser* Henriette, n. Hamburg; *Huisman* Aurora, n. Grietzijl; den 27sten *Kraan* Hinderika Siberdina, v. Amsterdam en *Prins* de Jonge Barend, beide naar Hamburg; den 28sten *Smedes* Pietronella Alberdina, n. Halte; *van der Molen* Jantina, *Zeeman* Constantia en *Klofkarn* de Vr. Magrietha, alle 3 n. Emden.

HOEKZIEL, 24 Maart. Het schip Gerhardina, kapit. *Renken*, van Bremerhaven met steenen naar Amsterdam, is op Neubrack gestrand.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

23 Maart. Hubert, Juffer Annette, v. Cuxhaven n. de Oostzee, m. ballast.
Hazewinkel, Prudence, v. Rott. n. Koppenh., m. hoepen.
de Jonge, Reina, v. Edam n. de Oostzee, m. ballast.
Kuiper, Engel. Petron., v. Aberdour n. de Oostzee, m. ballast.
Klein, Nestor, v. Schiedam n. Libau, m. ballast.
Oostervink, Pieter, v. Edam n. Windau, m. ballast.
Landeweer, Zeevaart, v. Rott. n. de Oostzee, m. ballast.
Nanninga, Vriendschap, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
Puister, Rieka, v. Dordrecht n. de Oostzee, m. ballast.
de Weerd, Pieter, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
24 —— v. d. Velde, Courier, v. Rouen n. Koningsb., m. gipsteen.
Bekkering, Ulrike, v. Schiedam n. de Oostzee, m. ballast.
Vos, Cath. Knelsina, v. Amst. n. Memel, m. ballast.
Potjewijd, de Vrede, v. Newcastle n. Stettin, m. steenkool.
Bakker, Frouwina, v. Grangem. n. Koningsb., m. ijzer.
Douwes, Eendragt, v. Londen n. de Oostzee, m. ballast.
Goosens, Geertruida, v. Liverp. n. Riga, m. boomwol.
Mulder, Gezina, v. Rotterdam n. Riga, m. ballast.
25 —— Kuipers, Alida Schuringa, v. Antw. n. Koppenh., m. stukg.
Kuipers, Bertha, v. Libau n. de Maas, m. gerst.

De wind den 24 Maart N.N.W.; den 25sten W., W.N.W., N.W.; den 26sten N.N.O.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 28 Maart. Naar Rotterdam *f* 3,50 per last haver, Venlo *f* 7,50 per last dito.

DANTZIG, 23 Maart. Bij bijna onveranderde vrachten zijn heden vele schepen bevracht, naar Newcastle 5 sh. per qr. tarwe voor een schip van 50 last, 26 sh. per load balken, Grimsbij 26 sh. 6 d. per load vierk. sleepers, Hull 40 sh. per ton olie.

KONINGSBERGEN, 21 Maart. De bevrachtingen gaan nog vlug van de hand. Naar Nederland werden echter weinig schepen gezocht en is niet meer dan *f* 34 en *f* 1 per last tarwe te maken. Besteed naar Londen 6 sh. 6 d., de Oostkust 6 sh. per qr. tarwe, 60 sh. per ton hennep.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 24sten tot en met den 30sten Maart 1854 zijn te *Groningen* geboren 14 zoons en 8 dochters; gehuwd 3 paren, overleden 6 ouden en 8 jongen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 29 *Maart*.

NEDERL. Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $49\frac{7}{8}$, $51\frac{3}{8}$, $50\frac{15}{16}$; Dito Dito 3 pCt. $60\frac{9}{16}$, 61, 61; Dito Dito 4 pCt. 77, $78\frac{1}{2}$, $78\frac{1}{2}$; O. I. Leening 4 pCt. $78\frac{1}{4}$; Amortisatie-Syndicaat $3\frac{1}{2}$ pCt. $77\frac{1}{2}$, $78\frac{1}{4}$, $78\frac{1}{4}$; Handelmaatsch. $4\frac{1}{2}$ pCt. 105. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $40\frac{5}{8}$, $40\frac{7}{8}$. — SPANJE, Onbep. St. 1 pCt. $16\frac{1}{4}$, $16\frac{3}{4}$, $16\frac{3}{4}$; Dito 3 pCt. $33\frac{1}{2}$, $33\frac{7}{8}$; Dito Binnenl. à [illegible] 3 pCt. $31\frac{3}{4}$, $32\frac{1}{4}$, $32\frac{1}{8}$; Coup. Bewijzen $3\frac{1}{2}$, $3\frac{11}{16}$, $3\frac{5}{8}$; Amort. Schuld $3\frac{9}{16}$, $3\frac{5}{8}$, $3\frac{5}{8}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 29, $29\frac{11}{16}$, $29\frac{5}{8}$.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $89\frac{3}{4}$, $90\frac{1}{4}$, $90\frac{1}{4}$; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. $89\frac{7}{8}$, 90, 90; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 76; Dito $4\frac{1}{2}$ pCt. $72\frac{3}{4}$, $73\frac{1}{4}$, $73\frac{1}{4}$. — POLEN, Certific. 4 pCt. $52\frac{1}{2}$, 53. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $50\frac{1}{8}$, $52\frac{1}{2}$; Dito Nieuwe 1847 $2\frac{1}{2}$ pCt. 26, $27\frac{1}{8}$; Dito 1851 en 1852 $2\frac{1}{2}$ pCt. $26\frac{3}{4}$, 27; Dito Nieuwe 5 pCt. en Dito La. B. 5 pCt. 68, 69, 69; Amerik. Bank-Act. $3\frac{1}{16}$; Denem. 5 pCt. 89; Braz. 5 pCt. $87\frac{3}{4}$, 88; Mexik. 20, $21\frac{1}{2}$, $21\frac{7}{16}$; Dito Onb. 20, $21\frac{1}{2}$, $21\frac{7}{16}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. $49\frac{5}{8}$, $50\frac{1}{2}$, $50\frac{1}{4}$; Gren. $2\frac{1}{2}$ pCt. 14, $\frac{3}{8}$, $\frac{3}{8}$; Dito Uitg. $5\frac{1}{16}$, $\frac{7}{16}$; Grieken 5 pCt. 4; Philad. L. N. 73.

Aanvankelijk scheen onze fondsenmarkt weder ongunstig gestemd te zijn, doch spoedig vertoonden zich, zoowel in binnenl. als in de meeste soorten van buitenl. effecten, zoo vele koopers, dat de prij-

[illegible] zeer levendige affaire, over het algemeen zeer willig blijven. [illegible] Onb. [illegible] 2½ pCt. $13\frac{7}{8}$, $14\frac{3}{8}$; Bl. Griek. van 500 £ $3\frac{15}{16}$, $4\frac{1}{16}$. [illegible] Geld: Beleening 3; Prolong. $2\frac{3}{4}$; Disconto 3 pCt. [illegible] Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. $50\frac{7}{8}$; Spaansche 1 pCt. [illegible] 3 pCt. $32\frac{1}{8}$; Metall. 5 pCt. $52\frac{3}{8}$; Dito 2½ pCt. $26\frac{13}{16}$.

[illegible]EN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 28 *Maart*.

[illegible]	Veen 64 ℔ f 7,15	» 40 ℔ f 3,85
70 ℔ f	» 66 » » 7,55	Zw. Voer 36 » » 3,20
[illegible] » » 10,[illegible]	GERST.	» 38 » » 3,40
70 » » 11,00	N. Winter 54 ℔ f 5,55	» 40 » » 3,60
72 » » 11,70	» 56 » » 5,95	» 42 » » 3,80
68 » » 10,10	» 58 » » 6,35	BOONEN
70 » » 10,70	Zomer 54 » » 4,60	Paardeb. f 7,25,50
72 » » 11,30	» 56 » » 5,00	ZADEN, ENZ.
» »	Knobbe 60 » » 6,00	Old. Koolz. f
ROGGE.	» 62 » » 6,40	Oml. dito f
O. Bl. 64 ℔ f 9,15	HAVER.	Oostfr. dito f
» 66 » » 9,55	Dikke 36 ℔ f 3,40	Zomerzaad f
N. 66 » » 9,95	» 38 » » 3,60	G. Mosterdz. v. f
[illegible] » » 10,25	» 40 » » 3,80	Lijnzaad f a f
» »	» 42 » » 4,00	Dedersaad f
BOEKWEIT.	» 44 » » 4,15	Gr. Gortpm. f 9,75 f 10,25
64 ℔ f 7,50	» 46 » » 4,35	Par. 100 N. ℔ f 14 tot f 15
66 » » 7,90	» 48 » » 4,55	
68 » » 8,30	» 50 » » 4,75	Raapolie p.v. f 37
64 » » 7,35	O. Bl. Voer 36 » » 3,30	Prijs der Boter
Zw. [illegible] 66 » » 7,75	Bl. Voer 38 » » 3,60	Hoolboter ½ ton f 17½
		Nieuwmelksche f 18

[illegible] minder begeerd en tot genoteerde verlaagde prijzen sleepend [illegible]. — Rogge prijshoudend. — Boekweit in een doen. — [illegible] de verlaagde prijzen moeijelijk te plaatsen. — Dikke Haver [illegible] zware soorten iets lager traag afgaande; Voer-Haver [illegible]; Zwarte iets lager. — Boonen slap en vond bijna geen koopers. — Koolzaad stil. — Gort slap.

[illegible]DAM, 27 *Maart*. Tarwe: Zeeuws., Vlaams. en Overm. met matigen aanvoer. Vraag voor verzending is er niet, [illegible] consumtie voorziet zich zeer langzaam en heeft men heden tot 50 [illegible] per mud lager moeten afgeven en zoo slechts gedeeltelijk opgeruimd. In [illegible] soorten handel bij gerijven tot lagere prijzen. [illegible] weinig vraag. Jarige Zeeuws., Vlaams. en Overm. [illegible] f 435; jarige middelb. dito f 375, f 405; nieuwe 1853 puike [illegible] Vlaamsche en Overm. f 412, f 442; dito goede dito [illegible] f 405; 129 ℔ withonte Poolsche f 480. — Rogge: Zeeuws., [illegible] en Overm. moeijelijk te verkoopen en 20 c. lager aan geplaatst. In buitenl. soorten werd weinig gedaan voor [illegible] de prijzen nagenoeg onveranderd, met uitzondering eener [illegible] Odessa, welke vrij wat lager werd afgedaan. N. 1853 Zeeuws., [illegible] en Overm. f 330, f 351; dito f 321, f 336; 126 ℔ Ame[illegible] 118 ℔ Petersb. f 320; 117 ℔ Riga Pools. f 318; 121, [illegible] Odessa f 310. — Gerst: Zeeuws., Vlaams en Overm. 30 a [illegible] verkocht. Winter f 192, f 207; Zomer f 171, f 177.— [illegible] en 10 c. lager. Zeeuws., Vlaamsche en Overmaasche [illegible] f 112, f 127; korte f 120, f 144. — Boekweit hoewel niet ruim ter veil meer dan genoeg voor de behoefte; verkocht: N.-Brab. [illegible] a f 260; Groot-Brab. f 258; Vlaams. f 255; Rijn f 254. — [illegible] en Duivenboonen 50 c. per mud lager, de eerste f 6.70 a [illegible] Duivenboonen f 7,50 a f 8,50. — Erwten lager verkocht, [illegible] f 9,20 a f 10; groote f 9,20 a f 10,25; Zeeuws. [illegible] 8; [illegible] f 10 a f 11; Geld. f 12,50 a f 14. — Boonen lager; [illegible] f 11,75 a f 13,70; witte f 12 a f 14. — Koolzaad, verkocht: Zeeuwsch gestort 65 p. vl. — Lijnzaad: 113, 114 ℔ Morschanski f 340; 113, 114 ℔ Odessa f 350.

AMSTERDAM, 29 *Maart*. Heden werd verkocht van Tarwe: 131 ℔ b. Pools. f 505; 128, 129 ℔ dito f 485, f 490; 127 ℔ dito f 480, [illegible] partij. — Rogge: 117 ℔ n. Arch. f 315; 120 ℔ n. Odessa f 312, f 320; 123, 124 ℔ [illegible] Pruis. f 365; 118 ℔ gedr. f 313. — Gerst ruim prijshoudend; 113, 114 ℔ Deensche 230 a f 233 aan den molen. — Haver: 80 ℔ Gron. dikke f 150. Koolzaad in een doen; Dantziger 59 p. vl.; Holsteinsch 62 p. vl.; op 9 vat dadelijk $67\frac{1}{2}$ p. vl.; April $67\frac{1}{2}$ p. vl.; Oct. $66\frac{1}{2}$ p. vl. — Lijnzaad f 10 hooger; 110 ℔ Calcutta f 380. — Raapolie dadelijk iets vaster, op levering van het najaar williger: op 6/w. 39,50; Vlieg. f 38,25; Mei f 38—38 a 75; Sept. f 37,50—37,50 f 38,25; Oct. f [illegible] f 38,50; Nov. en Dec. f 37,75 a 38,75. — Lijnolie merkelijk hooger betaald, bleef echter op levering flaauwer; op 6/w. f 38,50; Vlieg. f 37 a 50; April f 37,25 a 38,50 a f 37; Mei f 38 a f 37,25 a 50; Sept. en Oct. f 38 a 37,50. — Hennepolie op 6/w. f 39,75; Vlieg. f 38,50.

LONDEN, 24 *Maart*. Deze week werden aangevoerd: 3377 [illegible] Boter van Harlingen, 746 v. van Hamburg, 3146 v. en 18 kgs. van Rotterdam, 1009 v. van Ostende, 1128 v. van Antwerpen, [illegible] 187 v. van Leer. Vreemde is goed gevraagd, maar de prijzen hebben zich niet gehouden; men noteert: beste Vriesche 110 sh., [illegible] 100 a 102 sh., Kamper en Zwolsche 100 a 106 sh., Emder [illegible] Leerder 80 a 84 sh., Holst. en Kielster nieuwe hooi 96 a 102 sh., [illegible] Nieuwmelksche 108 a 112 sh., beste Fransche 80 a 84 sh. en [illegible] 70 a 76 sh.; de aanvoer begint te verminderen.

LONDEN, 27 *Maart*. Van inl. Tarwe was heden weinig ter [illegible] en [illegible] niet dan tot 2 sh. prijsverlaging te plaatsen. [illegible] werd, ondanks den ruimen voorraad, tot de prijzen van [illegible] Vrijdag genomen, hetgeen 2 à 3 sh. lager is dan de koersen [illegible] Maandag; verhooging was echter bezwaarlijk te bedingen. [illegible] à 3 sh. lager met weinig handel. Boonen en Voererwten [illegible] lager; witte bijna onverkoopbaar. Haver goed gevraagd tot [illegible] verlaging. Meel in vaten iets meer gevraagd tot de vorige [illegible]. Holl. Boter vond heden goed koopers tot 2 a 4 sh. lager; Vries. [illegible] a 112 sh.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 28 *Maart*. Runderen heden slechts gering aangevoerd; er waren nog een paar koopers die vraag deden naar [illegible] soorten, doch zij konden heden aan de markt niet koopen. [illegible] aanvoer van kalveren was mede niet groot en de handel was als [illegible]. Van Schapen en varkens een gewone aanvoer en de handel [illegible] sleepend, er werden weinig koopers ter markt gevonden. [illegible] heden een twintigtal aangevoerd, in dezen werd nog al vrij [illegible] gehandeld. Over het geheel was de heden gehoudene markt [illegible] bezocht, waartoe het gure en koude weder veel zal hebben [illegible].

[illegible]RDAM, 27 *Maart*. De markt was dalende, 247 [illegible] werden verhandeld voor f 230, f 200 en f 180; [illegible] en kalfkoeijen golden f 140, f 110 en f 90; 178 [illegible] voor 60, 64 cent het N. ℔; 28 magere varkens f 10, [illegible] f 14.

LONDEN, 27 *Maart*. De aanvoeren van het vaste land gedurende de afgeloopen week bestond uit 1506 ossen, 140 koeijen, 258 [illegible] 88 varkens, 1884 schapen. Het ter markt gebragte getal [illegible] overtrof de vraag, evenwel bleven de prijzen onveranderd. [illegible] was de handel levendig tot de vorige prijzen. Kalveren [illegible] onveranderd.

ADVERTENTIEN.

[illegible]S-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

[illegible] Ondertrouwd:

G. H. UITHOF
met
J. KRAUS.

[illegible], 30 Maart 1854.
[illegible] Vrienden en Bekenden gelieven deze voor *bijkennisgeving* aan te nemen.

*** Getrouwd:

EMANUEL H. EIJERENDAL
met
GRIETJE J. DOUWES.

BUITENZORG (*Java*), 19 Januarij 1854.

*** Bevallen van eenen ZOON CATHARINA UNIKEN, Echtgenoot van

JOH. VAN DER TUUK.

STADS-KANAAL, 27 Maart 1854.

*** Bevallen van eene *DOCHTER* W. P. DE SITTER—RENGERS.

GRONINGEN, 28 Maart 1854.

*** Bevallen van eenen welgeschapen ZOON ANTJE FERINGA, geliefde Echtgenoot van

K. DIJKSTERHUIS.

AUGUSTINUSGA, 28 Maart 1854.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen ZOON E. S. FOKKENS, Echtgenoot van

J. CROESE,
Zadelmaker en *Bekleeder.*

GRONINGEN, 29 Maart 1854.

*** Heden namiddag omstreeks twee uur overleed mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, TRIENTJE WILLEMSEN, in den ouderdom van bijna negenentwintig jaren; uit onze negenjarige echtvereeniging nalatende twee Kinderen.

Diep bedroefd geef ik van dit smartelijk verlies eener zoo deugdzame Vrouw en Moeder kennis aan Vrienden en Bekenden.

ONRUST, onder *Hornhuizen*, 23 Maart 1854.

K. J. DE COCK.

*** Heden avond ontving ik, tot bittere droefheid van mij, mijne Kinderen en overige Betrekkingen, het treurig berigt, dat mijn jongste Zoon, DIRK JAN, in den ouderdom van ruim 27 jaren, den 10den Maart 1853 te *Indramajoe* is overleden.

GRONINGEN, 29 Maart 1854.

Wedw. H. BULSING,
geb. BRUINS.

Eenige en algemeene kennisgeving.
Verzoeke van Rouwbeklag verschoond te blijven.

*** SCHEEMDA, 29 Maart 1854. Heden ontsliep, aan eene hevige ziekte, onze veelgeliefde Zoon RIJKO EBENS, *Organist, Onderwijzer en Koster alhier.* Hij bereikte den ouderdom van bijna 26 jaren, en wordt diep door zijne Bloedverwanten en Vrienden betreurd.

E. H. EBENS.
L. EBENS, geb. KNIJPENGA.

*** De VOORZITTER der COMMISSIE van het *DORPSTER-ZIJLVEST*, ingesteld achtervolgens art. 3 der Overgangsbepalingen van het Grond-Reglement voor de Waterschappen, vastgesteld door de Staten dezer Provincie den 23sten November 1852 en goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van den 6den December 1852, No. 15, brengt bij deze ter kennis van INGELANDEN, dat in de Vergadering dier Commissie op den zeventienden dezer de voordragt en het Reglement voor dit Zijlvest zijn vastgesteld, en dat op heden, naar aanleiding van art. 8 der evengenoemde Overgangsbepalingen, COPIJEN dier Stukken ter inzage en beoordeeling van Belanghebbenden zijn voorgelegd:

Te *Appingedam*, bij T. P. WIERSUM en de Wedw. W. K. BOS.
„ *Uitwierde*, bij K. P. DOORNBOS.
„ *Farmsum*, bij J. O. BRONSEMA.
„ *'t Zandt*, in het GEMEENTEHUIS.
„ *Loppersum*, in het GEMEENTEHUIS en bij ABEL BOS, bij de Klapbrug.
„ *Zeerijp*, bij P. T. KREMER.
„ *Leermens*, bij J. ALKEMA.
„ *Ten Post*, bij T. TIMMER.
„ *Woltersum*, bij R. WIERDEMAN.
„ *Wirdum*, bij J. K. HOFSTÉ.
„ *Tjdmsweer*, bij F. VAN SLOOTEN.

Zullende de Belanghebbenden hunne bedenkingen op voorschreven Stukken, gedurende eene maand, tot en met ZATURDAG den 29sten April, te *Appingedam* bij den Ondergeteekende schriftelijk *franko* kunnen inzenden.

APPINGEDAM, 29 Maart 1854.

De Voorzitter der Commissie voornoemd:
R. T. MEES.

Woensdag den 12den April

1854, des voormiddags te 10 uur, zullen, vóór en in de Behuizing door nu wijlen Mevrouw de Weduwe FRIMA bewoond geweest, aan Der-Aa, bij de Vischbanken, te *Groningen*, publiek worden verkocht, onderscheidene **MEUBELAIRE GOEDEREN**, als: EIKENHOUTEN SECRETAIRE, DITO BUREAU met BOVENSTUK, COMMODE, groote BOEKENKAST, LINNENPERS, LEDEKANTEN, MAHONIEHOUTEN PIANO, 6 OCTAAFS, STAAND UURWERK, HALVE KASTKLOK, PENDULE, GANGLANTAARN, RONDE en UITTREKTAFELS, STOELEN, een groote, massief **KOPEREN KAASKETEL** met DRIEVOET, voorts ander, wel onderhouden en zoo goed als nieuw GEEL- en ROOD KOPER, TIN-, GLAS- en AARDEWERK, KAGCHEL, VAATWERK, ENZ.

Te bezien daags bevorens van 10—12 en van 2—5 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

HOUTVEILING,

ONDER WERKELIJKE HOUTKOOPERS,

op ZATURDAG den 1sten April 1854, des voormiddags te 11 uur, ten Huize van den Logementhouder KRUIZINGA, te *Winneweer*, aan het Damsterdiep, van **gezaagde en ongezaagde HOUTWAREN**, benevens eene groote partij nieuws aangevoerde **BALKEN, JUFFERS en ELLINGS.**

MAXIM. PH. WENNIGER.

GROOTE HOUTVERKOOPING.

In het Bosch van *Ennemaborg*, te *Midwolda*, zal, door den Deurwaarder **H. J. VAN DIJK**, te *Scheemda*, in het openbaar, gelijk vorige jaren, worden verkocht:

Eene groote partij **STAMBOOMEN en KAPHOUT**, als, onder anderen, zware EIKEN-, IJPEN- en ESSCHEN STAMBOOMEN, tot verschillend gebruik geschikt, benevens RIGCHELHOUT, BOONENSTOKKEN, ERWTENRIJS en BRANDHOUT, met nog het HOUT van een gesloopt PRAAMSCHIP.

Deze Verkoop zal zijn, te beginnen bij den Huize *Ennemaborg*, te *Midwolda*, op MAANDAG en DINGSDAG den 3den en 4den April 1854, telkens des namiddags te één uur; zullende den eersten dag het zware Hout worden verkocht.

BOELDAG,

ten verzoeke en op de Boerenplaats van JAN D. BUURMA, te *Oostwolder-Polder*, op DINGSDAG en WOENSDAG den 4den en 5den April 1854, des namiddags te 2 uur, van

9 PAARDEN, 2 VAALMELKE KOEIJEN, KAPWAGEN, CHAIS, 6 BOERENWAGENS, 5 PLOEGEN, 5 EIDEN, LOOIKES, BODDEN, WENTELBLOK, ZAAD-DORSCHBLOK, RAAPKLEED met DRAAGKLEEDEN en SLEPEN, WAAIJERS, ZEVEN en verder, **BOERENBESLAG**, 200 Voeren MEST, 20 Voeren STROO, een groot aantal puik beste ZAKKEN, KERN- en MELKGEREEDSCHAPPEN, KABINETTEN, TAFELS, STOELEN, BANKEN, BEDDEGOED, een beste WINDHOND en 't geen meer zal worden gepresenteerd.

Er zullen geene Koekslagerijen of andere Spelen worden toegelaten.

F. R. FOLKERS.

GROOTE BOELDAG.

Op WOENSDAG en DONDERDAG den 5den en 6den April 1854, telkens des namiddags te één uur, bij de Gezusters SIJOEMA, te *Noordpolder*, van: 5 PAARDEN, 34 stuks HORENVEE, KALVEREN, SCHAPEN, BOERENWAGENS, CHAIS en verdere BOEREN-, KERN, MELK- en andere GEREEDSCHAPPEN en HUISMEUBELS, breeder omschreven in de *Provinciale* en *Groninger Couranten* van den 23sten en 24sten Maart j.l.

Koekhakken en Spelen om Geld of Geldswaarde zal volstrekt niet worden gedoogd.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op DONDERDAG den 6den April 1854, des namiddags te één uur, ten verzoeke en ten Huize van de Wedw. PHILIPS SMITS GOSLING, aan den Stads-Trekweg onder *Engelbert*, publiek, op Boelgoeds-Conditien, te verkoopen:

5 HORENBEESTEN, 2 SCHAPEN, een EIKENHOUTEN KABINET en SECRETAIRE en verdere HUISMEUBELEN, MELKGEREEDSCHAPPEN, eene partij best gewonnen HOOI en RIET.

Mr. J. D. TRESLING.

Boeldag,

op DONDERDAG den 6den April 1854, des namiddags te één uur, ten verzoeke en ten Huize van L. TAKENS, te *Scheemda*, onder meer, van:

Twee zwarte vijfjarige RUINPAARDEN, eene driejarige BRUINE MERRIE, elf stuks HORENVEE, twee BOERENWAGENS, een KORRELWAGEN, EIDEN, PLOEGEN, WIPKAR, twee BATTEN, WAAIJER, ZEVEN, KISTEN en verder BOERENGEREEDSCHAP; **HUISMEUBELEN**, als: KABINETTEN, TAFELS, STOELEN, KOPER en TIN, eenige WRINGEN, enz.

B. HAITZEMA VIETOR, *Notaris.*

PUBLIEKE VERKOOP VAN EEN

Kofschip.

De Notaris **J. DE WAL**, te *Dockum*, zal, ten verzoeke van den Heer F. J. VAN SLOOTEN, Candidaat-Notaris aldaar, op ZATURDAG den 8sten April 1854, des namiddags te 3 uur, ten Huize van den Kastelein RINZE NAUTA, te *Nieuwezijlen*, onder *Engwierum*, Provincie *Friesland*, publiek, bij Strijk- en Verhooggeld, verkoopen:

Een **NEDERLANDSCH KOFSCHIP**, genoemd ***DE TWEE VRIENDEN***, gebouwd in 1838 te *Harlingen;* volgens Meetbrief lang 23 Ellen, 80 Duimen, wijd 4 Ellen, 84 Duimen, en hol 2 Ellen, 49 Duimen, en geijkt op 124 Tonnen, en zulks met deszelfs KOMPLETEN INVENTARIS, zoowals het thans is liggende te *Nieuwezijlen*, en aldaar te bezigtigen; toebehoorende aan de Heeren H. O. HEIDA en H. LEMKE, te *Dockum.*

Conditiën te vernemen ten Kantore van voornoemden Notaris.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene **SCHEEPSTIMMERWERF** met ruime TIMMERSCHUUR en ruimen GROND, drie SLEEPHELLINGS en twee HUIZEN, alles staande op eigen grond. Te bevragen bij den Eigenaar

K. T. WOUDSTRA, te *Ezumazijl.*

DOOR VERTREK NAAR ELDERS,

te Huur, tegen den 1sten Mei aanstaande: eene roijale **BOVENWONING** met vrijen OPGANG, PUT en REGENWATER, ENZ., boven G. J. BOSCH, in de Brugstraat.

TOT INTREK TE HUUR:

Eene **GEMEUBELEERDE BOVEN-ACHTERKAMER** in de Heerestraat. Te bevragen aan het BUREAU dezer COURANT.

EEN HUIS TE HUUR,

staande midden in het Dorp *Haren;* om met Mei te aanvaarden.

Wedw. DOMENIE.

Kropsalade

te bekomen bij J. VROOM, in de Kleine Rozenstraat.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene **TOONBANK**, twee **WINKELKASTEN** en een volledige **PUI** met GLAZEN DEUREN. Te bevragen bij J. WALKER, H.zn., Timmerman, aan het Schuitendiep.

MANUFAKTUREN EN MODES.

Te *Winschoten*, bij **W. FEIS, R.zn.**, zijn ontvangen: verscheidene **NIEUWE MODE-ARTIKELEN**, bestaande in SCHWAALS LONGE OMSLAGDOEKEN, THIBETS, CASEMIERS, FOULARDS, CHEMISETTES, KRAGEN, ENZ., fraaije en solide LAKENS, BUKSKINS, VESTEN, TAPIJTGOED, CARPETTEN, BEDDEGOED, VEREN, LINNENS, ENZ. Aan het **Kleeding-Magazijn** is thans, naar den laatsten smaak vervaardigd, voorhanden: solide bewerkte zware LAKENSCHE PALETOTS van *f* 10 en hooger, DAMES LAKENSCHE en andere WOLLEN STOFFEN DITO van *f* 9 en hooger, andere HALFWOLLEN DITO van *f* 6 en hooger, KATOENEN DITO *f* 4 en hooger, LAKENSCHE en BUKSKINS PALETOTS van *f* 6 en hooger, GEKLEURDE VESTEN *f* 1,50 en hooger, FLANELLEN HEMDEN, RIJBROEKEN, SATIJNEN en andere VESTEN, GEBREIDE GOEDEREN in alle soorten, tegen zeer lage prijzen.

Kan dadelijk geplaatst worden: Eene **JUFVROUW**, ervaren in het **maken** van ***Dames Hoeden, Mantilles, Mutsen***, enz. Brieven franko.

FABRIJK EN MAGAZIJN VAN LAMPEN

van

W. HOETS,

in de Boteringestraat, No. 261.

Gasornamenten

ingerigt voor **Koffijhuizen, Winkels**, enz., ex[illegible] **solide Fabrikaat**, tegen **zuinige Prijzen** zijn bij mij ter bezigtiging gesteld, ten einde daarop be[illegible] **stellingen** te ontvangen. Voor de spoedige en prom[illegible] te uitvoering der Commissiën zal de meeste zorg worde[illegible] gedragen.

Iemand wenscht een paar **OBLIGA[illegible] TIES** van ***f* 1000**, à 4 Proc., [illegible] de Stad *Groningen*, leening 1850, [illegible] **verkoopen.** Informatie aan het KA[illegible] TOOR dezer COURANT, onder Letter B.

EEN PAKHUISMEESTER GEVRAAGD.

Adres onder lett. X aan het BUREAU dezer COURA[illegible]

Wordt gevraagd

een **BOEKBINDERSKNECHT**, vlug met [illegible] snijpers kunnende omgaan; kan dadelijk **VAST WER[illegible]** bekomen bij den Boekverkooper H. GEERTSEMA, Jr. [illegible] *Groningen.*

Er wordt gevraagd, tegen primo M[illegible] in een ***VICTUALIEWINKE[illegible]*** te *Amsterdam*, een **BEKWAME WI[illegible] KELBEDIENDE** uit de Stad [illegible] Provincie *Groningen.* Adres met eigenhandig geschre[illegible] Brieven, met opgave van Ouderdom, Godsdienst en [illegible] Getuigschriften, enz, franko te bezorgen bij J. T. HO[illegible] Grutter, aan het Damsterdiep te *Groningen.*

Eene fatsoenlijke **BURGERDOCH[illegible] TER**, van de Prot. Godsdienst, [illegible] zich gaarne geplaatst als ***WINKE[illegible] DOCHTER.*** Adres bij den Bloe[illegible] W. JINTES, aan de Kraangracht.

Wordt verlangd, tegen Mei e.k.: eene **WER[illegible] MEID**, van goede getuigenissen voorzien en [illegible] kunnende **naaijen** en met de **wasch** omg[illegible] Adres bij den Besteder VAN DER WOUDE.

*** H. A. M. ROELANTS, te *Schiedam*, heeft verzonden:

UW HUISBOEK.

(Familien Andachtsbuch).

DOOR

HEINRICH ZSCHOKKE.

Naar het Hoogduitsch door H. DE MAN, P.z.

Derde, herziene Druk.

VOLKS-UITGAVE.

In één Deel (600 Pagina's) komplect; gebonden in keurig Linnen Band.

PRIJS *f* 1,50.

UW HUISBOEK is in ons Vaderland te gunstig bekend om eenige aanbeveling daarvan hierbij te voe[illegible] Twee zeer aanzienlijke oplagen zijn in betrekkelijk korten tijd geheel uitverkocht, waarom de Uitgever tot [illegible] ***ongekend goedkoope uitgave*** besloten is. Een ieder, onverschillig van welken rang of stand ook, [illegible] zich nu deze KEUR uit de „*Stunden der Andacht*", bijna om niet, aanschaffen.

Ik ondergeteekende verklaar, dat mijn Kind door ***DU BARRY'S* REVALENT[illegible] ARABICA**, die ik bij VAN WAMEL in *Leeuwarden* gekocht heb, genezen is. Het [illegible] zestien maanden oud en was voor kort heel verzwakt en uitgeteerd; wij dachten dat het [illegible] eene Wormziekte leed en de meest gepaste middelen werden daartegen toegediend, maar het [illegible] bleef in denzelfden toestand, men scheen de oorzaak der ziekte niet te kunnen vinden en wij vreesden het wi[illegible] te zullen verliezen, toen wij, op aanraden eener vriendin, besloten DU BARRY'S **REVALENTA ARAB[illegible]** te gebruiken. Wij hebben daarvan twee pakjes van een pond gehad, waarmede het Kind zes weken gevoed we[illegible] het is nu zoo frisch en sterk als het maar verlangd kan worden.

FRANEKER, 20 Maart 1854.

L. DE BOER, *Logementhouder.*

De **REVALENTA ARABICA** geneest zonder bijhulp van eenig braak- of purgeermiddel of walgelijke [illegible] dicijn hoe ook genaamd zeker en in korten tijd de hardnekkigste en verouderdste kwalen, terwijl de uitgaven [illegible] REVALENTA niet in vergelijking kunnen komen bij de onkosten, welke eene geneeskundige behandeling na [illegible] sleept. Bijzonder heilzaam betoonde zij zich steeds in verouderde en hebbelijke verstoppingen, aambeijen, sle[illegible] spijsvertering, zuur, maagpijn, maagwater, roode loop, diarrhee, zenuwaandoeningen, galachtigheid, aandoeni[illegible] van den lever, winden, opgezetheid van den buik, hartkloppingen, zenuwachtige hoofdpijn, doofheid, suizingen in [illegible] hoofd en de ooren, pijn in den maagkuil, tusschen de schouderbladen en in de meest verschillende deelen, slep[illegible] ontsteking en verzwering van de maag, maagkanker, aandoeningen van de nieren en van de blaas, graveel, [illegible] vernaauwingen, huiduitslag, klierziekte, hoest, aamborstigheid, keel- en borsttering (wanneer zij niet hopeloos is), [illegible] terzucht, rheumatiek, jicht, misselijkheid en braking gedurende de zwangerschap, na het eten of op zee, loomh[illegible] krampen, bevingen, afkeer van de zamenleving, ongeschiktheid voor de studie, zinsverbijstering, verlies van het ge[illegible] gen, duizeligheid, ophooping van bloed naar het hoofd, uitputting, zwaarmoedigheid, ongegronde gejaagdheid, [illegible] sluiteloosheid, angst en gedruktheid, neiging tot zelfmoord en waanzin.

Het is het geschiktste voedsel voor jonge kinderen en zwakke, bejaarde lieden, verteert hoogst gemakkelijk, [illegible] niet, herstelt den eetlust en de spijsverteringen en maakt van de zwakste gestellen gezonde en krachtige ligcha[illegible]

Wij meenen niet genoeg te kunnen waarschuwen tegen den ongeoorloofden handel en kwade praktijken met [illegible] ten-, Boonen- of Linzenmeel, die men voor REVALENTA ARABICA verkoopen wil. Die Meelsoorten mogen [illegible] goed en voedzaam zijn voor een sterk gestel bij zwaar werk en buitenlucht — eene zieke zwakke maag zou het [illegible] bruik daarvan duur bekoopen. De Pharmacopoea, de Al-koran der Geneeskundigen, zegt: Lijnzaadmeel is verhit[illegible] zwaar te verteren, schadelijk voor de oogen, veroorzaakt indigestie, verstoppingen, winderigheid en bij aanhou[illegible] gebruik, zwakte in de beenen. Boonen- en Erwtenmeel hebben dezelfde of gelijksoortige hoedanigheden.

DU BARRY'S REVALENTA ARABICA wordt in onderstaande Dépôts verkocht.

Kleine	1 ℔	2 ℔	5 ℔	12 ℔	DUBBEL GEZUIVERDE	1 ℔	2 ℔	5 ℔	10 ℔
Voor	*f* 0.87½	*f* 2	*f* 3½	*f* 8	*f* 16	*f* 4	*f* 7	*f* 16	*f* 24.

De groote roem, dien de **REVALENTA ARABICA** in alle landen geniet, is oorzaak, dat eene [illegible] soort van menschen er zich op toeleggen door bedriegelijke vervalschingen hun voordeel daarmede te doen. Zoo [illegible] dagen weder (den 6den dag van Maart 1854) zekere NEVILL in Londen, veroordeeld wegens namaking der [illegible] VALENTA ARABICA, die als gevaarlijke bedriegerij ten toon gesteld werd.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* bij H. P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. [illegible] ZER; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASBEEK; te *Hoogezand* bij F. M. DIKEMA; te *Meppel* bij [illegible] BARTH; te *Nieuwolda* bij P. R. VAN CALCAR; te *Pekela* bij J. T. FELDBRUGGE; te *Veendam* bij S. SAVE[illegible] te *Winschoten* bij G. WASMAN, en in de bekende Depôts in de andere Steden.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen;* medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetensch[illegible]*

MAART 1854.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 u[illegible]
19	767,22	767,78	768,89	6,0	4,6	0,5	0,83	0,69	0,84	O.	O.	N.O.t.O.	helder	helder	[illegible]
20	769,88	769,57	770,10	1,2	3,8	2,2	0,85	0,77	0,77	N.O.t.O.	N.t.O.	N.	betrokken	betrokken	[illegible]
21	765,85	767,06	769,61	4,1	4,7	2,5	0,91	0,75	0,85	N.t.W.	N.t.W.	N.N.O.	„	bewolkt	[illegible]
22	771,49	768,69	766,29	2,1	5,8	5,0	0,92	0,89	0,93	W.N.W.	N.W.t W.	N.W.	bewolkt	betrokken	[illegible]
23	768,71	765,19	763,73	5,0	7,9	5,3	0,91	0,84	0,91	N.W.	N.W.	„	betrokken	bewolkt	[illegible]
24	762,85	763,76	764,08	5,5	5,7	4,5	0,93	0,73	0,78	N.W.t.N.	N.W.t.N.	N.W.t N.	bewolkt	„	[illegible]
25	759,47	755,50	754,58	5,4	5,5	5,3	0,91	0,88	0,91	W.t.N.	W.	W.N.W.	betrokken	betrokken	[illegible]

Te *Groningen* bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 31*sten Maart* 1854, *no.* 26.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maandag den 27sten Maart.

In deze zitting heeft de voorzitter voorgesteld, de beraadslaging over het ontwerp van wet betreffende het verleenen eener bijdrage voor het scheepvaarts-kanaal tusschen Assen en Groningen, te bepalen op aanst. Donderdag. — Na eenige woordenwisseling, heeft de heer *Luyben* voorgesteld, die beraadslaging uit te stellen tot na het reces der Kamer. De heer *van Heiden* daarentegen heeft voorgesteld, de discussie te bepalen op Dingsdag, althans dezelve te doen aanvangen terstond na afloop van de tegen dien dag aan de orde gestelde beraadslaging. — Het voorstel van den heer *Luyben* is verworpen met 38 tegen 25 st., en daarna dat van den heer *van Heiden* aangenomen met 42 tegen 22 stemmen.

Hierna is de beraadslaging over het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk X der staatsbegrooting (depart. van oorlog) geopend.

De heer *Thorbecke* heeft daarover het eerst het woord gevoerd. Naardemaal uit de stukken bleek, dat deze verhooging in verband stond met de staatkundige aangelegenheden buitenslands, achtte hij het gepast eenige inlichtingen van de Regering te vragen. Zoo zeer als iemand, wil hij het gouvernement ondersteunen, als het middelen vraagt om 's lands onafhankelijkheid en de vrijheid van handel en beweging te verzekeren; maar hij verlangt de beschouwingen van het gouvernement aangaande 's lands toestand te kennen. Het geldt hier blijkbaar maatregelen van voorzorg; maar waartegen? Is het in 't vooruitzigt, dat wij genoopt zullen worden om een werkdadig deel aan den krijg te nemen? Dienen zij om onze neutraliteit te beschermen? Zoo ja, bestaat er aanleiding tot vrees, dat deze in gevaar zal komen? Indien de Regering hare meening en bedoelingen aan de Kamer kan blootleggen, wenscht hij die te vernemen.

De *minister van buitenlandsche zaken* verklaart, de bedoeling van den vorigen spreker ten hoogste te waarderen, en betuigt hem dank voor het doen zijner vragen. Daarop antwoordende, zegt de minister, dat het onmogelijk is, iets *stelligs* te verklaren ten aanzien van de wijze, waarop de oorlogvoerende mogendheden zullen handelen omtrent de regten van de neutrale vaart. De mogendheden zelven hebben daaromtrent nog niets bepaald; zij zullen dit doen, als het ongelukkig oogenblik der oorlogs-verklaring genaderd zal zijn. Z. Exc. kan alleen dit zeggen, dat hij alle reden heeft om te denken, dat de beide Westersche mogendheden, gedreven door eene zucht van regtvaardigheid, onderling besloten hebben, de meest vrijzinnige beginselen te dien aanzien te volgen. Hij gelooft, dat in dezen oorlog waarschijnlijk de regel zal zijn: „*vrije vlag, vrij goed.*" Maar hij voegt er bij, dat het te wenschen is, dat van die liberale staatkunde geen misbruik gemaakt zal worden door enkele partikuliere personen; het is te wenschen, dat in ons vaderland niemand gevonden zal worden, die door een vuig winstbejag iets zou doen, waardoor de belangen zijner medehandelaren in gevaar gebragt zouden worden.

Naar aanleiding van de door den vorigen spreker gedane vraag, naar de verhouding, waarin ons Vaderland staat ten opzigte van de zaken van het Oosten, antwoordt de minister verder: Onze stelling is, uit den aard onzer positie, hoogst eenvoudig — die der meest strikte onzijdigheid. Reeds voor maanden is door de regering die houding bij de groote mogendheden voorbereid, aangedrongen en ontwikkeld, en die mogendheden hebben deze onze stelling geëerbiedigd. Er bestaat alle reden om te verwachten, dat die stelling bij voortduring geëerbiedigd zal blijven.

De minister meent, dat hij hiermede genoeg gezegd heeft, wat zijn departement betreft; maar hij wenscht er nog iets bij te voegen. Hij vraagt: moet de Nederl. regering, te midden der moeijelijkheden, waarin Europa zich bevindt, en waarin welligt later de mogendheden tegenover elkander zullen staan, — moet de Nederl. regering, te midden van die moeijelijke spanning, een stelsel, dat zij heeft aangenomen, alleen van de gunst en genade der andere mogendheden ontvangen? Moeten wij bij de aanstaande verwikkelingen niet een land zijn, dat zich tegen den eersten aanval eenigermate verdedigen kan? Of moeten wij alleen een land zijn om verdeeld te worden, hetzij door hen die ons zouden bestrijden, of door hen die ons zouden helpen? Men ziet het in het Oosten; eene natie heeft misschien meer te vreezen van hen die helpen, dan van hen die bestrijden. Dat standpunt hoopt de regering altijd te handhaven. Daartoe zijn jaarlijks groote sommen voor onze vestingen besteed; die wenscht men te verdedigen, meer niet. Wat onze legermagt betreft, daaromtrent zal de minister van oorlog de noodige inlichtingen geven. Hij (spreker) meent, dat ons leger moet zijn een geoefend leger, als eene kern, om later grootere kracht te kunnen ontwikkelen. Wij moeten ons niet wapenen boven onze krachten; maar wij moeten bereid zijn om ons tegen een' eersten aanval te verdedigen.

De heer *Reinders* sprak aldus. In de zitting van den 17den November 1852, zeide ik onder anderen dit, dat het mij leed deed van in beginsel met de Regering te verschillen, dat namelijk onze finantiën niet gedoogden om een zoo hoog cijfer van *f* 10,400,000 in vredestijd voor oorlog te besteden. Bij dit wets-ontwerp wil de Regering dat cijfer met nog *f* 1,045,270 verhoogen, en geeft tevens te kennen dat het normale cijfer van Oorlog voortaan minsten 12 millioen moet bedragen.

In het algemeen verslag omtrent *het zeewezen van den Staat*, door de Commissie onder het voorzitterschap van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins *Hendrik der Nederlanden* in 1852 aan de Staten Generaal medegedeeld, heeft die Commissie het noodig geoordeeld, om de uitgaaf voor de Marine in de eerste 12 jaren te verhoogen met ruim drie millioen jaarlijks, en alzoo te brengen op een cijfer van ruim 8½ millioen, plus de uitgaaf wat door de Indische geldmiddelen daarenboven wordt bijgedragen.

Wordt nu deze uitgaaf voor de Marine, gelijk de Commissie aangeeft, even als de 12 millioenen voor Oorlog door de Regering beaamd, dan zal men binnen kort, mogelijk wel in het volgende jaar, aan de natie eene uitgaaf opdringen van 20¼ millioen gulden voor Marine en Oorlog. Wanneer men bij dit cijfer de renteschuld à 36 millioenen voegt, dan verkrijgt men eene jaarlijksche uitgaaf van 56¼ millioen, welke bestreden moet worden uit de inkomsten van den staat, en die voor 1854 geraamd zijn, buiten de koloniale baten, op ruim 57 millioenen, zoodat de andere staatsuitgaven dan moeten gevonden worden uit de koloniale baten of uit nieuwe belastingen.

Ik moet ook nog opmerken dat de regering volgens dit ontwerp de miliciens 6 maanden langer dan heden wil in dienst houden, en alzoo wil brengen op het maximum van art. 183 der grondwet.

Om eene goed geoefende armee te krijgen, mag deze lange diensttijd van de miliciens aan te bevelen zijn, maar voor de industrie is verlenging van diensttijd als zeer nadeelig te beschouwen, en voor de moraliteit der natie welligt niet wenschelijk.

Eindelijk mag ik ook niet onopgemerkt voorbijgaan, dat ten gevolge der politieke omstandigheden van Europa, *Nederland, als kleine staat, met groote buitenlandsche bezittingen*, op dit oogenblik allen schijn van politieke kleur moet vermijden, om de groote mogendheden te overtuigen, dat deszelfs regering niets anders wil dan onzijdig blijven; en dan meen ik, strekt eene versterking van onze armee daartoe minder dan eene vermindering van strijdkrachten. Had de regering tot het laatste kunnen besluiten, dan had zij daarenboven de middelen bezeten om te voorzien in de meerdere uitgaven, welke ten gevolge der hoogere prijzen der levensmiddelen, na het opmaken der begrooting opgekomen, maar die welligt binnen korten tijd, ja zelfs op dit oogenblik weinig hooger zijn dan in September l.l. toen de regering de begrooting aan de Staten Generaal indiende.

Ten slotte wil ik hier nog bijvoegen, dat de regering, ofschoon erkennende dat er groote behoefte bestaat om te voorzien in betere, goedkoopere volksvoeding door opheffing van accijnsen op de eerste levensmiddelen, tot dusver daarvoor geen gelden (vermindering van belastingen) heeft willen besteden, en de *bede des volks* onverhoord laat als het honger lijdt en om brood roept.

Mij komt voor, Mijne Heeren, dat, én de regering én de natie, het mij niet ten kwade zal duiden als ik tegen dit wetsontwerp stem. Ware er sprake van verdediging van het vaderland, ik zoude niet aarzelen, de middelen goed te stemmen daartoe noodig.

De heer *Storm* oordeelt, dat de gevraagde verhooging niet te regtvaardigen is, en doet daarbij uitkomen, dat men uitgaven gevraagd heeft van blijvenden aard, die eigenlijk slechts tijdelijk zijn. De tegenwoordige toestand is buitengewoon en voorbijgaande, en mag daarom geene aanleiding geven tot blijvende uitgaven.

De heer *Gevers* vraagt inlichtingen omtrent het Limburgsche contingent. Waarom is daarvoor juist ruiterij, zijnde het duurste wapen, gekozen, en niet infanterie? In de tweede plaats dringt de spreker aan op eene verbeterde wet op de schutterijen.

De heer *de Man* verklaart, niet ongenegen te zijn, om zijne goedkeuring aan de voordragt te verleenen, zoodra het hem zal zijn gebleken, dat de verhooging door buitengewone omstandigheden wordt gevorderd, maar geenszins, indien daaruit zoude moeten volgen, dat de bedoelde begrooting op den duur op 12 millioenen zou worden gebragt, vermits, met eene dergelijke verhooging van 16 tonnen gouds, aan geene vermindering van belasting zou kunnen worden gedacht.

De *minister van buitenlandsche zaken* merkt daarop aan, dat hier geen sprake is van eene verhooging van 16 tonnen, maar van één millioen; — dat de Regering steeds bedacht is op vermindering van belasting en inzonderheid van die, welke op de eerste levensbehoeften drukt, zoodra dit kan geschieden, zonder het stelsel te bederven, en de middelen te verzwakken, die men behoeft om de nijverheid te ondersteunen daar, waar zij dit vordert; — dat, behalve de som van ruim een millioen, welke reeds op de begrooting van 1854 is uitgetrokken voor amortisatie, er op die dienst nog een overschot zal zijn van 18 tonnen gouds, en dat de Regering steeds vermindering van belasting, in verband met amortisatie van schuld, zal voordragen, zoo dikwerf zij daartoe gelegenheid zal vinden.

De heer *Dommer* verklaart zich ten gunste der verhooging, als welke grootendeels door de verhooging van den prijs der levensmiddelen wordt gewettigd en dus niet van een blijvenden aard kan worden geacht. — Hij is echter tegen het denkbeeld, om de begrooting voor het leger op 12 millioenen te brengen en te houden.

De heer *v. Nispen* vindt voor zich geene vrijheid om zijne stem, in de buitengewone omstandigheden, in welke men thans verkeert, aan de voordragt te onthouden, maar verklaart zich almede tegen een normaal bedrag van 12 millioenen.

De heer *v. d. Veen* verklaart zich tegen de voordragt, als geenszins alleen met het oog op de buitengewone omstandigheden voorgedragen.

De heer *v. Goltstein* stemt grootendeels met den heer *Dommer* in.

De heer *v. Eck* doet de voorgestelde verhooging voorkomen als van een blijvenden aard, en meent, dat er meer wordt verlangd dan één millioen.

De heer *Storm van 's Gravesande* beweert, dat 's lands belang vordert, dat de begrooting voor het leger verhoogd worde, en verklaart zich alzoo voor de voordragt, ook dan, als de verhooging als van een' blijvenden aard zoude moeten worden beschouwd. Hij meent dat de Staat dien last wel kan dragen, en wijst op de bereidwilligheid, waarmede men, toen het op eene organisatie van de regterlijke magt aankwam, zich eene aanzienlijke verhooging van de begrooting heeft laten welgevallen. Hij toont de noodzakelijkheid aan, om de militiën langer dan drie maanden onder de wapenen te houden, en dringt met den heer *Gevers* ernstig aan op eene spoedige verbetering van de wet op de schutterij.

De heer *Luyben* merkt de verhooging aan als van een' tijdelijken aard, en verklaart zich op dien grond daarvoor.

De heer *Groen* verklaart in vele opzigten met den heer *Storm v. 's Gravesande* in te stemmen, en geneigd te zijn, om de voordragt goed te keuren, omdat thans daarbij verlangd wordt datgene, 't welk reeds in September had behooren te zijn aangevraagd. Wat echter de omstandigheden des tijds betreft, deze zijn dien spreker niet bedenkelijker voorgekomen, dan andere, welke men reeds sedert 1848 heeft beleefd. Naar zijn inzien, heeft men zich na dien tijd in omstandigheden bevonden, onder welke men meer op maatregelen van verdediging had behooren bedacht te zijn, dan thans; en moet niet uit het oog verliezen, dat, door de alliantie van Engeland met Frankrijk, de oorlog van het Westen naar het Oosten wordt overgebragt, zoodat wij meer dan ooit konden geacht worden voor dien oorlog beveiligd te zijn. Ook zijn het niet zoozeer de omstandigheden van het oogenblik, als wel de strekking der gebeurtenissen van onzen leeftijd en de afleiding, die een oorlog in het Oosten geeft aan de gisting en woeling, die nog in Frankrijk voorhanden zijn, welke een wets-voorstel, zooals het thans voorgedragene regtvaardigen.

Zoo derhalve deze spreker geene noodzakelijkheid ziet in de sedert December opgekomene omstandigheden tot het nemen van maatregelen van voorzorg, meent hij deze behoefte te bespeuren in hetgeen de toekomst kan opleveren. Naar zijn inzien, is het geenszins eene edelmoedige hulpbetooning aan het zoo ziek nederliggende Turkije, welke men beoogt, als wel de onzekerheid, wat er van de nalatenschap van den zieke zal worden, en heeft Nederland in 1830 kunnen leeren, wat men van de edelmoedigheid van groote mogendheden kan en mag verwachten. Op dien grond betreurt de spreker het zeer, dat, in de laatste jaren, zulke verkeerde en ondoordachte bezuinigingen bij het departement van oorlog zijn doorgedreven. Hij acht het niet noodig, om ditmaal te onderzoeken, of de verhooging van een' voorbijgaanden of van een' blijvenden aard zal wezen, maar wil alleen den minister hebben afgevraagd, of z. exc. met deze bijdrage, en zoolang de wetten op de militie en op de schutterij niet zullen zijn herzien, het land in een' genoegzaam verzekerden toestand van verdediging beschouwt.

De heer *Schimmelpenninck v. d. Oije* wijst op de bezwaren, die steeds bij de beoordeeling van eene verbetering der wetten op de militie en de schutterij zijn ondervonden, en heeft zijne hoop te kennen gegeven, dat de tegenwoordige minister van binnenlandsche zaken lang genoeg aan 't bestuur zal blijven, om in die behoefte te voorzien. Hij zal stemmen voor het wets-ontwerp.

De heer *v. Hoëvell* verklaart tegen de voordragt te zullen stemmen, en het daarvoor te houden, dat de minister van oorlog in 1852 te regt te kennen heeft gegeven, dat men met 10 millioenen in de behoeften van de landmagt kan voorzien. — De heer *Hugenholtz* zal zich tegen de voordragt verklaren, omdat men de verhooging als van een' blijvenden aard wil doen voorkomen, en de landmagt, in tegenoverstelling van de zeemagt, eenzijdig behandelt.

Voor de bijdrage tot den aanleg van het Noordbrabantsche kanaal zijn benoemd tot rapporteurs: de heeren *Luyben*, *Storm v. 's Gravesande*, *v. d. Brugghen*, *Jespers* en *Bots*; — voor de voordragt betreffende het tarief van regten, de heeren *Meeussen*, *Thorbecke*, *Mackay*, *Sloet* en *Baud*; — voor de vergoeding aan de Rijnspoorwegmaatschappij, de heeren *v. Nispen*, *Westerhoff*, *Boeije*, *v. d. Poel* en *Wintgens*.

Uit het eindverslag nopens deze laatste voordragt blijkt, dat daartegen geene bedenkingen zijn ingebragt, *maar dat op nieuw de wensch is geuit, dat ook in de noordelijke provinciën des rijks spoorwegen mogten worden aangelegd.*

Morgen ochtend zal de beraadslaging voortgezet worden, en zal de minister van oorlog het woord voeren.

Zitting van Dingsdag den 28sten Maart.

Heden zijn de beraadslagingen voortgezet over de voordragt ter verhooging van het cijfer van de begrooting van oorlog.

De heer *Sloet* heeft zich niet kunnen vereenigen met het denkbeeld, dat dit cijfer voortaan tot 12 millioenen zoude worden verhoogd en gemeend, dat, als men tot eene dergelijke verhooging wilde besluiten, men in eene verhooging van belasting van 16 tonnen zoude moeten voorzien.

De *minister van oorlog* heeft zich verdedigd tegen het denkbeeld, alsof hij zich aan dubbelhartigheid zoude hebben schuldig gemaakt en doen opmerken, dat hij, in 1852 als minister van oorlog optredende, de begrooting reeds als grootendeels ontworpen heeft gevonden; dat hij dadelijk eenige verhooging heeft verlangd, maar in dat opzigt ernstig door den toenmaligen minister van financiën is bestreden, en voor dien tegenstand heeft moeten bukken.

Z. E. heeft verzekerd, dat hij steeds overtuigd is geweest van de behoefte aan meerdere oefening van miliciens; dat hij, bij het opmaken der begrooting voor 1854, nog versterkt is geworden in het denkbeeld, dat de jonge miliciens ten minsten 12 maanden onder de wapenen moesten verblijven, en dat al de ligtingen gedurende drie maanden in den wapenhandel moesten worden geoefend, maar steeds gelijksoortigen tegenstand heeft ondervonden.

Bij het beantwoorden van sommige bedenkingen, heeft z. exc. doen opmerken, dat een staat, die prijs stelt op zijne onzijdigheid, zich de middelen moet aanschaffen, om die onzijdigheid te doen ontzien. Ten slotte heeft z. exc. verzekerd, dat tusschen de departementen van marine en van oorlog eene wenschelijke overeenstemming heerschte.

De heer *Thorbecke* beantwoordt de rede van den heer *Groen*; hij ziet in den oorlog van het Oosten de lang vertraagde ontknooping van een geschil in het belang der christelijke, Westersche beschaving, en daarom verschilt hij dus zeer van de meening van den heer *Groen*. Deze heer had gezegd, dat in de algemeene strekking van de gebeurtenissen van onzen leeftijd de noodzakelijkheid was gelegen tot het verhoogen van onze strijdkrachten. Van den heer *Groen* had hij verwacht dat hij tegen die algemeene strekking geestelijke wapenen had te hulp geroepen, maar geene bajonetten en kanonnen. Deze grond tot aanprijzing van het voorstel kon spr. alzoo niet goedkeuren.

Voorts komt spr. op tegen hetgeen hij gezegd had over de ondoordachte bezuiniging sedert de laatste jaren.

De antwoorden van den minister van buitenlandsche zaken hadden den spr. *niet geheel* voldaan. Omtrent de vraag rakende de neutraliteit was geantwoord, dat er een gunstig vooruitzigt bestond, maar geene zekerheid. De regels, die gevolgd worden bij de neutraliteit, zijn zeer verschillend, en de spr. had verwacht (en verwacht nog), dat de regering herhaaldelijk had aangedrongen op de handhaving der neutraliteit volgens bepaald aangewezene regels en volgens geene andere. Het antwoord des ministers van buitenl. zaken zou hem juist meer doen toelagchen eene versterking van de zeemagt, ten einde voor onze kostbaarste belangen te waken. Ook is het *verband* niet aangetoond tusschen de Oostersche kwestie en onze voorbereidende maatregelen.

Wél heeft de minister gezegd, dat het te doen is, om onze neutraliteit te eerbiedigen, er is nogtans niet gezegd *waardoor* die neutraliteit zou gevaar kunnen loopen? De vergelijking, welke de minister gemaakt had tusschen ons land en Turkije, scheen spr. toe zeer ongelukkig te zijn geweest; hij zou er niet op terug komen, maar hij hoopt, dat Nederland nooit de begeerlijkheid der groote mogendheden in die mate zal opwekken, als dit, volgens den heer *van Hall*, met Turkije het geval is.

Eindelijk is spr. genegen, om niet slechts een millioen, maar twee of driemaal zooveel aan den minister van oorlog toe te staan, mits het gevorderd worde voor de veiligheid van ons land, voor de vrijheid van onze beweging, en het eene voorbijgaande uitgave zij. Daar hij nu zeer gaarne wenscht mede te werken tot het doen bekrachtigen van deze wetsvoordragt, uit dit oogpunt beschouwd, zal spr. een eenvoudig amendement voorstellen op den considerans van het ontwerp, strekkende, om den aanvang van dien considerans aldus te doen lezen: ALZOO WIJ in overweging genomen hebben, dat het *uit hoofde van buitengewone omstandigheden*, noodzakelijk voorgekomen is," enz.

De minister van buitenl. zaken preciseert nader, wat hij gisteren had gezegd in antwoord op de vragen van den heer *Thorbecke*. Ook de minister was niet voldaan, dat hij omtrent de neutraliteit nog geene zekerheid heeft kunnen geven. Hij mag evenwel zeggen, dat het aandringen op de handhaving van de neutraliteit bij de buitenlandsche mogendheden zou geschieden naar den raad van den heer *Thorbecke*, indien de minister dat namelijk niet al gedaan had.

De heer *Zylker* zal het wetsontwerp alleen dán aannemen, wanneer het strekt tot eene uitgave van voorbijgaanden aard, geboden door den drang der tijdsomstandigheden.

De heer *Donker* zou gaarne het amendement van den heer *Thorbecke* zien aannemen.

De *minister van oorlog* zegt, ten aanzien van het door den heer *Thorbecke* voorgestelde amendement, *dat hij bereid is namens de Regering dat amendement over te nemen*, onder de voorwaarde nogtans, dat daardoor niet worde geprejudiciëerd aan het voornemen, dat bestaat, om het leger op den duur te verbeteren.

De heer *Groen* verklaart, na eene uitvoerige wederlegging van de rede van den heer *Thorbecke*, zich mede te vereenigen met zijn amendement, mits niemand daardoor later geprejudiciëerd worde.

Nadat de heer *de Man* had aangemerkt, dat, als he amendement als een eervolle terugtogt werd aangemerkt, hij er zich niet mede zoude kunnen vereenigen, heeft de *minister van buitenlandsche zaken* den heer *Groen* te kennen gegeven, dat de Regering in dezen geene toegeeflijkheid heeft willen betoonen, en dat zij het amendement geenszins als een' eervollen terugtogt beschouwt, maar een ieder voor het vervolg zijne vrijheid laat; — dat de Regering echter het amendement als eene gelukkige gelegenheid aanmerkt, om haar doel te bereiken.

Over het eenig artikel van het wetsontwerp, dat in de hoofdelijke stemming wordt goedgekeurd, vraagt niemand het woord. Ook de considerans aangenomen zijnde, zooals het door den heer *Thorbecke* gewijzigd en door de regering overgenomen was, wordt het wetsontwerp zelf *aangenomen* met 59 tegen 8 stemmen.

(*Tegen*: de heeren *Westerhoff*, *Reinders*, *Storm*, *Strens*, *de Lom de Berg*, *Zylker*, *Hengst* en *Sloet tot Oldhuis.*)

Het wetsontwerp, tot wijziging van de wet regelende de uitoefening van de groote visscherij, wordt zonder discussie met *algemeene stemmen* aangenomen.

Het wetsontwerp tot toekenning van eene subsidie voor den aanleg van een kanaal tusschen Groningen en Assen, wordt na eenige discussie tusschen de heeren *Hofman*, *van Goltstein*, *van Lennep* en den minister van binnenlandsche zaken, *aangenomen met algemeene stemmen.*

Het wetsontwerp tot verhooging van het VIde hoofdstuk der staatsbegrooting 1854 (bijdrage aan de Rhijnspoorweg-Maatschappij), wordt mede met algemeene stemmen aangenomen.

Ten slotte heeft de minister van binnenl. zaken inlichtingen gegeven, omtrent het onderwerp der oprigting van bijzondere scholen der eerste klasse, waarvan melding werd gemaakt in het adres van ingezetenen van Uithuizen (provincie Groningen), dat den minister eenige dagen geleden bij afschrift was toegezonden, met het verzoek om de kamer zijn gevoelen mede te deelen over de vraag, of de bestaande verordeningen niet gedoogen de beslissing van gemeentebesturen of van Gedeputeerde Staten, in een geval als dat van het bedoelde adres, aan de beslissing des Konings te onderwerpen.

Nadat onderscheidene leden na den minister het woord hadden gevoerd, heeft de Kamer beslist, dat nader een dag zal worden bepaald, waarop dit onderwerp verder in behandeling genomen zal worden.

De commissie van rapporteurs uit de Tweede Kamer der Staten Generaal heeft den 21sten Maart verslag uitgebragt van het onderzoek in de afdeelingen van het wetsontwerp *tot het verleenen van een rijks-subsidie van f* 200,000 *voor een kanaal ter verbinding van de Drenthsche hoofdvaart te Assen met de haven van Groningen.*

De groote meerderheid van de leden gaf te kennen, deze voordragt met genoegen te hebben ontvangen, vooral in zoover zij het bewijs oplevert, dat de regering voortdurend den ondernemingsgeest der natie wil helpen schragen, waar die openbare werken tot stand tracht te brengen. In de meeste afdeelingen waren echter leden, aan wie het twijfelachtig voorkwam, of hier wel eene billijke evenredigheid bewaard was tusschen de bijdragen der meer onmiddellijk belanghebbenden en die van 's rijks wege; zij voerden aan, dat het rijks subsidie minder zou beloopen dan de helft van de gezamenlijke kosten der onderneming, en dat ook de bijdragen van de stad en provincie Groningen niet in behoorlijk verband stonden tot hetgeen Drenthe en Assen willen afzonderen. Hiertegen werd opgemerkt, dat in sommige gevallen, b. v. met het Noordhollandsche kanaal, betrekkelijk nog meer door het rijk is verleend, en dat het ontworpen kanaal voor Drenthe van grooter belang is dan voor Groningen. Men moest de onderneming, behalve uit het oogpunt van scheepvaartverbinding, in verband beschouwen tot het onberekenbaar voordeel, dat er in de uitbreiding der kanalisatie van Drenthe gelegen is. Eenige leden waren daarenboven, wel verre van toe te stemmen dat de provincie Groningen meer belang heeft dan Drenthe, niet vreemd van het gevoelen, dat die nieuwe waterleiding in enkele opzigten nadeelen voor Groningen zal doen geboren worden. Zoo zou daardoor de gelegenheid worden geopend, om de meststoffen, die thans binnen den kring der provincie worden verbruikt, tot nadeel van den landbouw, naar elders te doen vervoeren. — Ook was het niet zoo geheel uitgemaakt of het nieuwe kanaal niet zou kunnen medewerken, dat men voortaan in Groningen meer overlast van water uit het hooger liggende Drenthe ondervond dan tot nu toe het geval is geweest. Dit laatste punt woog bij sommigen zoo zwaar, dat zij van de regering meerdere zekerheid wenschten te erlangen, dat bij het maken der plannen voor het kanaal, daaraan genoegzaam is gedacht, en dus de bedoelde overlast nimmer zal kunnen ontstaan. Nog werd aangevoerd, dat de bijdragen, die de provincie Groningen in den laatsten tijd voor den aanleg van nieuwe wegen aldaar heeft gedaan, zoo aanzienlijk zijn, dat van haar voor dit kanaal billijkerwijze niet meer kan worden gevergd, dan zij voornemens is daaraan ten koste te leggen.

Enkele leden opperden de bedenking of het wel met de beginselen van staatshuishouding overeenkomt, dat een zoo groot rijks subsidie verleend worde aan eene onderneming van bijzondere personen uitgaande, en of die zich niet moest beperken tot provinciale en gemeentelijke ondernemingen van algemeen nut. Hierop werd geantwoord, dat geene afdoende reden voor het volgen van dien regel bestond, die ook tot nu toe niet in acht genomen is.

Men heeft gevraagd of, zoo de voordeelen ongeveer *f* 20,000 's jaars bedragen en de deelhebbers in de onderneming dus op hooge rente zouden kunnen rekenen, de Staat, die zulk een aanzienlijk bedrag verstrekt, niet in dat voordeel zou moeten deelen. Men antwoordde, dat de berekening nog zeer onzeker is en dat er reden bestond voor het vermoeden, dat de som van *f* 20,000, die de regering noemt, niet meer is dan de bruto opbrengst, waarvan de kosten van onderhoud en beheer ad *f* 12,000 moeten worden afgetrokken. Men acht het punt echter van belang genoeg om deswege bepaalde opheldering van de regering te erlangen. Sommigen voegden er bij, dat de ondernemers van het werk geene groote winsten bedoelden, maar met belangeloosheid handelden.

Velen wenschten nader ingelicht te worden over de bestemming van het kanaal, en de zekerheid te erlangen dat het zou strekken tot algemeen belang. Zoo ontbreken in de memorie van toelichting alle opgaven over de breedte en diepte van het kanaal; wilde men meerdere zekerheid, dat, voor zoover het nieuwe kanaal door het Hoornsche diep loopt, de scheepvaart daar geene belemmering zal ondervinden, en drong men aan op de verbetering van de Smildervaart en van het Meppelerdiep.

Nadat dit verslag aan de regering was medegedeeld, is daarop den 25sten door den minister van binnenlandsche zaken eene memorie van beantwoording ingezonden.

De regering verklaart, dat zij wenscht voort te gaan om, voor zoover 's rijks middelen dit gedoogen, den ondernemingsgeest der natie te helpen schragen. Zij deelt daarop de voorwaarden mede, welke door de staten van Groningen aan de toekenning van het provinciaal subsidie zijn verbonden en waaraan de regering, voor zoover noodig, hare goedkeuring heeft gehecht, omdat zij waarborgen opleveren tegen de door eenige leden gevreesde bezwaren wegens overlast van water naar Groningen uit het hooger gelegen Drenthe en wegens belemmering van de scheepvaart, voor zoover het Hoornsche diep betreft.

De vraag van enkele leden omtrent de verhouding der onderscheidene subsidiën schijnt door andere leden voldoende te zijn opgelost; de regering herhaalt dat, volgens hare overtuiging, zonder een bijstand van het voorgestelde bedrag, op het welslagen der onderneming

niet kan worden gerekend.

De regering meent, dat het verleenen eener bijdrage uit 's rijks kas aan eene bijzondere maatschappij, onder voorwaarden door haar gesteld en onder haar oppertoezigt, niet met de beginselen eener goede staatshuishouding strijdt.

De cijfers in de memorie van toelichting voorkomende omtrent de voordeelen der onderneming, berusten slechts op eene raming.

Volgens het voorbereidende ontwerp, bestaat het voornemen, aan het kanaal eene bodemdiepte te geven van 7 el, met wederzijdsche glooijingen van $1\frac{1}{2}$ op 1, aan de sluizen en bruggen eene doorvaartswijdte van 5.40 el en aan de schutkolken eene lengte van 25 el, zoodat het kanaal bevaarbaar zal zijn voor alle schepen, die thans van de hoofdvaart en de Dedemsvaart gebruik maken. Ook bestaat het voornemen de hinderlijke bogten in het Hoornsche diep af te snijden en een voldoend jaagpad aan te leggen. In de verbetering van de Smildervaart zal worden voorzien; die van het Meppelerdiep zal door de regering, voor zoover van haar afhangt, worden bevorderd.

De commissie van rapporteurs acht, na deze memorie van beantwoording, geen nader onderzoek in de afdeelingen noodig, zoodat het tegenwoordig stuk voor eindverslag geldt.

's GRAVENHAGE, 27 Maart.

Men verneemt dat de heer mr. *P. van den Heuvel*, dezer dagen benoemd tot regter in de arrond.regtbank te Eindhoven, en die ten gevolge daarvan, opgehouden heeft lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal te zijn, zich voor laatstgemelde betrekking, bij de aanstaande keuze niet weder verkiesbaar stellen zal.

— Bij kon. besluit van den 27sten Maart zijn benoemd: tot directeur der registratie en dom. in Zuid-Holland, de heer *W. Lee*, thans insp. 1ste kl.; tot hoofd-inspecteur der registr. en dom., werkzaam bij het depart. van fin., de heer *J. Stam*, thans dir.; tot inspecteur der registr. en dom. van de 1ste kl. in Zeeland, de heer *P. J. Bachiene*, thans als insp. daar fungerende; tot ontv. der registr. en dom. te Tilburg, de heer *M. A. J. Losgert*, surn.; bij het depart. van fin., met den rang van inspecteur der registr. en dom., overgeplaatst, de heer *M. P. Smissaert*, ontv. te Enkhuizen.

— Wij vernemen dat de benoeming van den heer *Umbgrove* tot „ hoofdinspecteur van financiën" in Nederlandsch Indië, in verband staat met het voornemen eener hervorming van het kultuurstelsel, speciaal van de suikerkultuur. Door den minister van koloniën moeten plannen van belangrijke wijzigingen, hem door den heer *Vitalis*, oud-inspecteur van financiën, thans in Nederland, aangeboden, aan den gouverneur-generaal zijn gezonden, met den last om die plannen door deskundige ambtenaren op Java te laten onderzoeken, terwijl als daarvoor bijzonder geschikt zouden zijn aanbevolen de heeren *de Perez*, lid van den raad van Nederlandsch Indië, en *Varkevisser*, resident van Pasoeroean. Die beide heeren, is verzekert men, hebben zich echter verschoond, en toen zou de gouverneur-generaal besloten hebben, om eene commissie met dat onderzoek belast, te benoemen en aan 't hoofd dier commissie hebben geplaatst den heer *Umbgrove*, onder den titel van hoofdinspecteur van financiën. Een adjunct-inspecteur en eenig ander personeel zal hem worden toegevoegd. 't Een en ander moet eene buitengewone uitgave van ongeveer *f* 50,000 's jaars veroorzaken, die misschien eenige jaren kan gerekt worden.

Het onderzoek moet, indien wij wel onderrigt zijn, onder anderen ten doel hebben de beantwoording der vraag: in hoever het uitvoerbaar en wenschelijk is, om aan de suikerfabrikanten voorwaardelijk af te staan de gronden en de beschikking over de bevolking, afgezonderd en bestemd voor den aanplant van suikerriet. (*Tijdschrift v. N. Indië.*)

— Men verneemt voortdurend te Batavia de meest gunstige berigten omtrent de onderneming van Z. K.H. prins *Hendrik* en den baron *van Tuyl*, op het eiland Biliton. Deskundigen waren echter van oordeel, dat de ondernemers met meer werklieden moesten werken en de zaak krachtiger doorzetten. Men weet dat de werklieden Chinezen zijn, die van Singapoera en elders worden aangebragt. Nu achtte men 1500 Chinezen niet te veel, terwijl er thans slechts met 400 gewerkt werd, en er nog 500 ontboden waren. Korten tijd geleden, zijn te Batavia 165 pikols tin aangebragt, het eerste produkt van deze schoone onderneming. (*Idem.*)

Van den 29sten. Z. M. heeft benoemd: tot buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister bij de Ver. Staten van Amerika, jhr. *J. C. Gevers*, tot hiertoe Zr. Ms. minister plenipotentiaris bij het hof van Zweden en Noorwegen; tot buitengew. gezant en gevolmagtigd minister bij het hof van Zweden en Noorwegen, jhr. *E. M. A. Martini*, tot hiertoe minister-resident bij het hof van Denemarken; tot minister-resident bij het hof van Denemarken, mr. *F. M. W.* baron *Testa*, tot hiertoe zaakgelastigde der Nederlanden bij de Ver. Staten van Amerika; en tot minister-resident bij het hof van Hannover en de Hanzesteden, mr. *A. J. L.* baron *Stratenus*, tot hiertoe zaakgelastigde der Nederlanden bij de Hannoversche regering en bij evengemelde vrije steden.

— Bij de Regering is eene telegrafische depêche ontvangen en door den minister van buitenl. zaken in de Kamer medegedeeld, waaruit blijkt, dat de Koningin van Engeland omtrent de neutrale vaart heeft verklaard, dat de neutrale vlag zal dekken het goed, zelfs vijandig goed, mits geene contrabande van oorlog of depêches naar den vijand bevattende. Bovendien zal het goed, toebehoorende aan neutrale natiën, ofschoon zich bevindende op een vijandig schip, niet geconfisceerd worden.

ROTTERDAM, 26 Maart.

Heden namiddag ruim 3 uur arriveerde alhier van Vlissingen, met de stoomboot *Stad Vlissingen*, de equipage van het Russische oorlogschip *Navarino*. Tegen verwachting van een aantal nieuwsgierigen, die daarop lang aan het Oudehoofd, zijnde de gewone aanlegplaats, gewacht hadden, kwam genoemde stoomboot in de Boompjes aan, alwaar de stoomboot *Willem II* van de Nederlandsche stoomboot-maatschappij gereed lag, op welken bodem genoemde equipage overging. Na de verrigting eener godsdienstige plegtigheid door een' Griekschen geestelijke, werd door dezen het kruis aan allen aangeboden, die dit en daarna de hand van dien geestelijke kusten. Na allen den zegen en de wijding geschonken te hebben, verwijderde zich de geestelijke, hief de equipage der *Navarino* een nationaal lied aan en aanvaardde de stoomboot de reis naar Dusseldorf ten ruim $5\frac{1}{2}$ ure.

UTRECHT, 28 Maart.

Gisteren droeg de hoogleeraar *Mulder*, aftredend rector magnificus, in het groot auditorium, eene treffende Nederduitsche rede voor, over de licht- en schaduwzijde der beoefening van de natuurkundige wetenschappen. Gewis zullen de woorden van den waardigen spreker, waarmede hij op het groote nadeel wees van eene eenzijdige beoefening der natuurkunde ten koste der zedelijke en godsdienstige ontwikkeling, diepen indruk hebben gemaakt. Zelden was het auditorium zóó vol. Een bewijs hoe zeer Nederduitsche boven Latijnsche redevoeringen ook door het geleerd publiek worden gesteld.

Met eene plegtige Latijnsche redevoering droeg heden de aftredende rector magnificus deze waardigheid aan zijnen opvolger, den hoogleeraar *H. E. Vinke*, over, en herdacht daarbij op treffende wijze en op den hem eigen hartelijken toon, aan hen, die de hoogeschool in het afgeloopen jaar verloor. De heeren baron *van Lijnden van Lunenburg*, *Wolterbeek*, *Royaards* en eindelijk de lector *Rueb* werden naar hun karakter, hunnen werkkring en verdienste voor de hoogeschool gekenschetst en eene statige treurmuzijk gaf den spreker eenige oogenblikken verpoozing.

Daarop vermelde hij de overige lotgevallen der hoogeschool en den toestand harer inrigtingen, en wenschte in de schoonste en dankbaarste bewoordingen den hoogleeraar *Suerman*, ook eens zijn leermeester, met de verkregene ruste geluk. Eindelijk rigtte hij ook het woord tot de vergaderde jongelingschaar. Toen sloot hij zijne rede op het alleronverwachtst met het treurige en allen diepgetroffen berigt, dat zijne gezondheid hem drong de hoogeschool en zijne betrekking te verlaten en rust te nemen van deze werkzaamheden.

De onverwachte mededeeling van dit besluit maakte zigtbaren indruk op al zijne hoorders. Spoedig vormde zich onder de studenten het plan om z. hoogg. zoo mogelijk van dit besluit af te brengen. Hiertoe werd als het beste middel eene plegtige demonstratie door eene aanzienlijke schare van studenten met geestvervoering aangenomen. Deze allen begaven zich in optogt naar het gebouw voor kunsten en wetenschappen waar het rectorale diner werd gegeven.

Des avonds te 8 uur werd hun in de tegenwoordigheid van vele aanzienlijke mannen, curatoren en hoogleeraren vergund bij monde van een hunner de gevoelens die aller harten bezielde kenbaar te maken. Dan, het bleek dat de bede der studenten, hoezeer welsprekend ondersteund door den heer curator *Rau van Gameren*, de hoogleeraren *A. van Goudoever* en *Ackersdijk*, zijn hooggeleerde in zijn eenmaal uitgesproken voornemen niet kon doen wankelen. De roerende bewoordingen waarin zijn hooggeleerde de redenen mededeelde, die tot dit wèl-overdacht, maar noode genomen besluit hadden medegewerkt, bragten eene merkbare gemoedsbeweging bij alle aanwezigen te weeg.

— Sedert geruimen tijd worden hier groote hoeveelheden zilver doorgevoerd, en door de diligence van *Gend en Loos* uit België aangebragt, om naar Amsterdam gezonden te worden. De voorlaatste week vervoerde deze onderneming meer dan 23.000 kilo's, in onderscheidene muntspeciën en baren zilver bestaande, welk metaal van Parijs afkomstig is, en waarschijnlijk ten gevolge van de tegenwoordige tijdsomstandigheden naar elders wordt overgebragt.

ROZENDAAL, 27 Maart.

Heden had alhier de aanbesteding plaats van het maken van een stations-plein en het graven eener haven te Roodevaart, voor den spoorweg van Antwerpen op Rotterdam, voor welk werk de minste inschrijver is geweest de heer *G. Mills*, te Londen, voor de som van *f* 220,000, en met de directiekeet daarbij begrepen voor de som van *f* 222,000. Bovengenoemd werk is aanbesteed om met den 1sten November 1854 voltooid te zijn.

LEEUWARDEN, 27 Maart.

Op nieuw zijn 106 runderen, door longziekte aangetast, gedood. — Totaal sedert Dec. 1849: 10,275 runderen.

ASSEN, 29 Maart.

In de op den 25sten gehouden zitting van den raad dezer gemeente werd gelezen eene resolutie van den heer commissaris des Konings, die, naar aanleiding van een' brief van den minister van binn. zaken, nader betoogt de verpligting tot- en aandringt op de voldoening der kosten van verpleging enz. van bedelaars in de koloniën der maatschappij van weldadigheid, die in deze gemeente te huis behooren, en is met 5 tegen 3 stemmen het voorstel van burg. en weth., om alsnog die kosten te betalen, verworpen.

— Naar wij vernemen, zullen hoogst waarschijnlijk de provinciale staten tegen 't midden der volgende maand hier buitengewoon bijeenkomen tot het behandelen van de voor aan te leggen straatwegen gevraagde subsidiën.

— Z. M. heeft de benoeming van mr. *J. Homan*, burgem. der gem. Vries, tot secretaris dier gemeente bekrachtigd.

— Men verneemt dat een adres door 154 ledematen van de Hervormde gemeente alhier onderteekend, aan de Algemeene Synode zal worden opgezonden of reeds is opgezonden, ten einde door dezelve geen gevolg worde gegeven aan haar voornemen tot het doen vervaardigen eener nieuwe Bijbelvertaling, daar zij de uitvoering van dit voornemen ontijdig beschouwen in den tegenwoordigen tijd van spanning, en vreezen, dat daardoor de verdeeldheid in de Ned. Hervormde kerk vermeerderd, zoo niet eene geheele scheuring te weeg zal gebragt worden.

— Volgens ontvangene opgaven, zijn in 1853 in dit gewest bebouwd geweest met winterrogge 13503 bunders, die hebben opgeleverd 185268 mudden; 1588 bunders met zomerrogge, opbrengst 21800 mudden; 1518 bunders met zandboekweit, opbrengst 36998 mudden; 4928 bunders met veenboekweit, opbrengst 97702 mudden; 12 bunders met wintergerst, opbrengst 284 mudden; 500 bunders met zomergerst, opbrengst 9893 mudden; 1400 bunders met haver, opbrengst 33770 mudden; 138 bunders met paardeboonen, opbrengst 3200 mudden; 3531 bunders met aardappelen, opbrengst 295354 mudden. De gemiddelde opbrengst was, van de winter- en zomerrogge 13 mud per bunder, van de zandboekweit 23 mud per bunder, van de veenboekweit 19 mud per bunder, van de wintergerst 23 mud per bunder, van de zomergerst 19 mud per bunder, van de haver 24 mud per bunder, van de paardeboonen 23 mud per bunder en van de aardappelen 79 mud per bunder.

GRONINGEN, 30 Maart.

Alhier is berigt ontvangen, dat ds. F. W. B. VAN BELL, te Hoorn, het door den algemeenen kerkeraad der Hervormde gemeente alhier op zww. uitgebragt beroep in eerstgemeld beraad heeft genomen.

— Heden morgen hield dr. W. J. A. JONCKBLOET, ter aanvaarding van het hoogleeraarsambt in de faculteit der fraaije letteren en bespiegelende wijsbegeerte aan onze hoogeschool, zijne inwijdingsrede in de Nederduitsche taal, over de geschiedenis des vaderlands. Z.hooggel. schetste daarbij den omvang en aard dier geschiedenis, vervolgens haar doel, hare strekking, en toonde daarop de vereischten van hare beoefening aan. Deze sierlijke redevoering en de krachtige taal van den spreker maakten een' diepen indruk op de toehoorders, die in buitengewoon groot aantal deze plegtigheid bijwoonden. De studenten der vereeniging *Vindicat atque Polit* hebben besloten den nieuwen en den afgetreden hoogleeraar M. DE VRIES, die van Leiden herwaarts was overgekomen, heden avond eene serenade te brengen.

Met genoegen vernemen wij, dat de redevoering eerlang in druk zal verschijnen.

— Bij arrest van het provinciaal geregtshof van Groningen van den 29sten Maart 1854, is A. D. H., ter zake van *diefstal bij nacht in een bewoond huis*, met aanneming van verzachtende omstandigheden, veroordeeld tot correctionele gevangenisstraf voor den tijd van *drie* maanden, in eenzame opsluiting te ondergaan.

— Men deelt mede, dat door den heer J. MEIHUIZEN te *Wildervank*, aldaar een nieuwe hout-zaagmolen zal worden gebouwd.

— Den 24sten dezer is van de werf van den scheepsbouwmeester J. KARS, te *Oude Pekela*, met het beste gevolg te water gelaten het kofschip genaamd *Hinderika Annegina*, gebouwd voor rekening van- en bevaren zullende worden door kapit. H. H. DE BOER, van N. Pekela.

— Uit *Uithuizen* berigt men ons van den 28sten, dat den vorigen dag ongeveer 80 landverhuizers van daar naar N. Amerika zijn vertrokken. Van deze waren 58 uit die gemeente, de overigen uit de omliggende gemeenten Uithuizermeeden, Uskwert en Kantens. Zij zijn in eene opgeruimde stemming en ten aanschouwe van veel volks in 2 schepen naar Rotterdam vertrokken, om van daar overgescheept te worden en zoo hunne reis te vervolgen. Velen waren reeds door hunne familiën voorafgegaan, terwijl eene menigte ongehuwden op goed fortuin zijn vertrokken. Allen, behalve een enkel gezin, waren van de mingegoede klasse. Van de Uitzuizers behoorden 24 tot de Hervormde, 18 tot de Afgescheidene en 16 tot de Roomsch-Kath. geloofsbelijdenis.

Den 28sten zijn met den schipper G. MATROOS, van de *Zoltkamp* 16 personen van Kloosterburen vertrokken naar Rotterdam, om van daar per stoomboot over Liverpool naar Lafaijette (N. Amerika) te reizen en zich daar te vestigen.

— Uit *Ter Apel* wordt ons gemeld, dat in den nacht van den 28sten op den 29sten dezer den landbouwer A. HOFKAMP, pl. m. 3 Nedl. mudden aardappelen uit den kuil zijn gestolen.

Het detachement der aldaar liggende manschappen is j.l. Zondag van daar vertrokken.

— Men schrijft ons uit *Assen* van den 30sten Maart: „De gemeenteraad van Amersfoort heeft in zijne vergadering van den 28sten dezer, den heer A. M. KOLLEWIJN, N.z., leeraar aan het gymnasium alhier, benoemd tot instituteur. Een ieder, die de verdiensten van den heer KOLLEWIJN kent, zal de keuze van den gemeenteraad van Amersfoort gelukkig noemen en van harte toejuichen."

— Het departement van den buitenlandschen handel te St. Petersburg heeft den 20sten dezer, op eene tot hetzelve gerigte vraag, de verzekering gegeven, dat de Russische regering niet voornemens is den uitvoer van graan uit de Oostzeehavens te verbieden.

— Volgens een berigt van Zr. Ms. consul te *Stockholm*, is de handel van Zweden in het algemeen gedurende 1853 zeer gunstig geweest, zoo door de hooge prijzen, als door den spoedigen afzet der waren. Ook de reederijen hebben hooge vrachten verkregen. De oogst was middelmatig, doch er is geen gebrek aan granen, en de prijzen zijn lager dan in het buitenland. In Stockholm zijn regtstreeks uit Nederland aangekomen 2, en uit vreemde havens 11 Nederl. schepen; bovendien kwamen uit Nederland 7, en uit de Nederlandsche koloniën 3 vreemde schepen daar binnen. De invoer uit Nederland bedroeg in 1853, met Nederl. en vreemde schepen, ruim *f* 291,762; uit de Nederl koloniën, alleen met vreemde schepen, *f* 345,415.

Hoeveel kost het oorlog-voeren aan Europa?

De gezamenlijke troepen van Europa bedragen, wanneer men alle personen mederekent die uit de voor het onderhoud der land- en zeemagt bestemde geldsommen bezoldigd worden, ongeveer vier millioenen.

Europa heeft eene bevolking van 267 millioenen, waarvan 128,120,000 personen tot het mannelijke geslacht behooren. Van deze zijn er 10 577,000 van 20 tot 23 jaren. Rekent men hier één derde gedeelte af voor de vrijstellingen wegens ongeschiktheid om te dienen, dan neemt de oorlog meer dan de helft der weerbare manschap tusschen 20 en 23 jaren in beslag.

De waarde, die door den arbeid van een volwassen man wordt voortgebragt, kan op niet minder geschat worden dan *f* 100 jaarlijks. In Engeland bedraagt zij gemiddeld *f* 250, in Frankrijk *f* 140. Hieruit volgt dat men jaarlijks eene waarde van ten minste 400 millioenen guldens opoffert, door 4 millioenen menschen aan de vruchtdragende kunsten des vredes te onttrekken. Dat is ongeveer de helft der som, die al de staten van Europa te zamen besteden, om de rente hunner schulden te betalen.

De kosten van onderhoud der militaire magt in de verschillende Europesche staten bedragen 30 percent van het totaal hunner uitgaven. Gemiddeld betaalt elk inwoner daarvoor *f* 3,50, en wordt voor elk krijgsman uitgegeven *f* 200.

In het geheel heeft men in de laatste 30 jaren in Europa 30,000 millioenen guldens voor oorlogs-onkosten besteed. Wij laten aan den lezer over, om zelf na te gaan, hoeveel spoorwegen, kanalen en andere nuttige werken, die het welzijn van het algemeen bevorderen, men zelfs voor een derde dier som aan Europa had kunnen schenken.

AANBESTEDINGEN.

GRONINGEN, 28 Maart.

Door den gecommitteerde van burgemeester en wethouders dezer gemeente werd heden morgen in het openbaar aanbesteed:

1) Het herstellen van metselwerken aan de walmuren, enz. aan het Zuiderdiep en aan het Schuitendiep, oostzijde van den Poelpoortenboog, tot aan den Steentilpoortenboog. Hierop waren drie inschrijvers, als: 1 pCt. boven het tarief, 2 pCt. beneden het tarief, en het laagste van den timmerman J. JANSEN, 6 pCt. beneden het tarief.

2) Idem aan de Noorder- en Zuiderhaven, van den Apoortenboog tot aan den Kijk-in-'t Jatsboog, met uitzondering van de muurwerken der sluis en draaibrug. Hierop waren insgelijks drie inschrijvers, zijnde voor $\frac{1}{2}$ pCt., $1\frac{1}{2}$ pCt. en 4 pCt. beneden het tarief. Het laatste bilijet is van H. KLIMP, timmerman en metselaar alhier.

Ingevolge magtiging van den minister van oorlog en onder zijne nadere goedkeuring, werd dienzelfden morgen, in het openbaar aanbesteed:

1) Het herstellen van de brug voor de Ebbingepoort te Groningen, met levering van het daartoe noodige. Hierop waren 5 inschrijvers. De inzet werd bepaald op *f* 4000 met eene telkenmale verhooging van *f* 20; — hiervan is aannemer geworden J. H. LIMBORGH, voor *f* 5220.

2) Het eenjarig onderhoud der fortificatie-aardewerken, wegen, grachten en beplantingen van de vesting Groningen en de linie op de hoogte van Helpman. De inzet voor dit werk werd bepaald op *f* 1100 met *f* 10 verhooging, waarvan aannemer werd J. S. VAN DOKKUM, voor *f* 1350.

Kerk- en Schoolnieuws.

HATTEM, 25 Maart. De heer *W. Zeegers*, predikant te Wijk bij Heusden, voor de op hem uitgebragte beroeping naar deze gemeente bedankt hebbende, is echter door den kerkeraad alhier andermaal beroepen.

— Beroepen: Te Dirksland, ds. *G. A. Hoog*, te Nieuwland.

— Bedankt: ds. *J. C. de Vijver*, te Katwijk aan Zee, voor het beroep naar Monnikkendam.

— Bij Z. M. besluit van den 4den dezer, is 's Konings toestemming verleend tot de opheffing der gecombineerde gemeenten Kortezwaag en Langezwaag, met bepaling dat tot het beroepen van twee predikanten, een voor Kortezwaag en een voor Langezwaag en Luxwold handopening zal kunnen worden verleend.

AUGUSTINUSGA, 29 Maart. Onze geachte leeraar maakte de gemeente 1.l. Zondag aan het slot zijner rede bekend, dat eene afgestorvene zuster der gemeente, bij testament eene betrekkelijk aanzienlijke som had gelegateerd aan de diakonie en algemeene armvoogdij dezer gemeente. Zijn weleerwaarde heeft in korte en fiksche trekken eene dankbare hulde aan de nagedachtenis dezer edele vrouw gebragt. De berigtgever durft met vrijmoedigheid van haar getuigen, dat zij in leven en sterven een echt Christelijk voorbeeld was.

(*Ingezonden.*)

SCHEEMDA, 29 Maart. Onze gemeente leed heden een droevig verlies door het overlijden van haren schoolonderwijzer RIJKO EBENS, die dezen middag aan de gevolgen van eene kortstondige en hevige ziekte in den bloeijenden leeftijd van bijna 26 jaren bezweek. Sedert den 1sten Julij 1852 was hij in zijnen post hier werkzaam, en verwierf zich door de wijze, waarop hij de pligten van dien post vervulde, de algemeene achting en liefde van Scheemda's ingezetenen. In zijnen wandel een voorbeeldig Christen, in de school een uitnemend onderwijzer der kinderen, voor zijne bejaarde ouders een beminnelijke zoon, voor velen een geliefde vriend, kon het niet anders, of zijn vroegtijdige dood moest velen met innige droefheid vervullen. Wij twijfelen dan ook niet, of zijne nagedachtenis zal hier lang in zegening zijn.

(*Ingezonden.*)

Een nieuw Idee.

Het schrijven tegen den Groningschen hoogleeraar is tegenwoordig een moeijelijk werkje. In de laatste jaren toch is er zooveel op prof. DE GROOT gescholden, zoo vele handen zijn in de weer geweest om den man te beschimpen, dat zelfs de scherpzinnigste schrijver zich stomp zou denken, eer hij den hoogleeraar iets zou kunnen te laste leggen, dat niet reeds anderen hem verweten hadden. Wil men dus tegen DE GROOT iets schrijven, dat de aandacht van het reeds lang verzadigde publiek op nieuw tot zich kan trekken, dan moet men óf geheel nieuwe en oorspronkelijke beschuldigingen tegen hem inbrengen, óf de oude smaadredenen in een geheel nieuw kleed steken.

Dat alles begreep ook de heer G. V. N. toen hij zich nederzette om tegen den hoogleeraar te velde te trekken. Nieuwe grieven tegen den hoogleeraar had hij niet, dus zette hij den ouden kost op een' splinternieuwen schotel; hij titelde zijne brochure: *„Mijne verlustiging met prof.* HOFSTEDE DE GROOT'*s jongste brochure* (*)." Verlustiging ten koste van DE GROOT, voorwaar een nieuw idee! Men is moe van 't schimpen en smaden, dat men hoorde; dat razen er schelden walgt op den duur zelfs den meest verbitterden vijand — maar om eens pret te hebben met den Groningschen ketter, dat's iets nieuws!

Mijne verlustiging — die titel getuigt van de menschenkennis des schrijvers. Toen de Joden eindelijk niet meer wisten, welken nieuwen hoon zij den Heer zouden aandoen, toen gingen ze zich immers ook met hem verlustigen!

Mijne verlustiging zal dus vele koopers vinden, en even velen zullen zich bitter bedrogen zien. 't Is daarom dat ik mijne medemenschen met een enkel woord waarschuw. Waarlijk, gij die door den nieuwen titel bekoord, ook nieuwe ideeën hoopt te vinden, bitter zult ge u bedrogen zien.

De heer G. V. N. spreekt als een blinde over de kleuren — niets nieuws, Mr. A. MACKAY en Mr. Is. DA COSTA deden dit reeds voor jaren; de heer G. V. N. lastert den professor en verdraait zijne woorden — niets nieuws, de Tijd en de Nederlander hebben dit reeds lang tot eene vaste gewoonte; de heer G. V. N. is vreeselijk laf — ook niet nieuw meer, sinds zelfs de grijze Gids schooljongens-aardigheden debiteert ten koste van DE GROOT. (Jaarg. 1854, no. 2, Mozaik.)

Maar al zijn dan de beschuldigingen niet nieuw meer, de verhaaltrant is toch aardig, zoodat men er zich mee verlustigen kan? De verhaaltrant aardig, nu ja, voor straatjongens en de lui te *Ommerschans* — maar neen, hoe ruw ook, om straattaal te voeren, wanneer men spreekt over zaken van godsdienst, dat zou zelfs den schooljer kwetsen, menig landlooper zou zich geërgerd gevoelen, wanneer hij den toon las, waarin de heer G. V. N. over heilige zaken spreekt.

En van daar dan ook dat zijne geloofsgenooten zich niet kunnen verlustigen met het geschrijf van den heer G. V. N. Neen, naar mate ze hun geloof hooger schatten, naar die mate zullen ze zich geërgerd gevoelen over de lage wijze, waarop G. V. N. dat geloof verdedigt tegen hem die het bestreed.

Met verlustiging hebt gij des hoogleeraars brochure gelezen, mijn heer G. V. N.; maar leg de hand op 't hart en zeg: kunt ge *uw eigen* brochure ook met verlustiging aanzien? Neen, dat kunt ge niet; want al moogt ge u ook willen gerust stellen met de gedachte dat het doel de middelen heiligt, uw geweten zegt dat ge gezondigd hebt, want ge kent het woord des Heeren: „zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw, noch in de toekomende."

M.

(*) De invoering der Pauselijke Bisschoppen in Nederland, door P. HOFSTEDE DE GROOT; te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA. 1853.

Correspondentie.

In een ons toegezonden artikel wordt gewezen op de slechte bestrating van de Pluimers- en Loppersummer-gangen en de regering dezer stad verzocht bij de ophanden zijnde legging der gaspijpen daarin eene verbetering aan te brengen.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.